

Kā JĀNIS
DALINŠ

kluva

Pasaules slavens
solotājs

HC5
✓
L $\frac{796}{164}$

E. TŪBELIS

[Edwards]

Kā

Jānis Daliņš

kļuva

pasaules slavens soļotājs

Rīgā, 1931. g.

Autora izdevums

1953

IESPIESTS
E. PĪPIŅA UN J. UPMAŅA
GRĀMATU UN NOŠU SPIESTUVE
RĪGĀ, MARIJAS IELĀ 10

796.4

pub. 59

L. V. I.
242644.

8 lp.

0309065628

Priekšvārds.

1932. g. ir olimpiskais gads. Noklūt olimpiādē ir katra sportista augstākā vēlēšanās. Tas nekas, ka tikai reti tas izdodas. Nevienam tomēr nav liegts censties. Viss atkarājas no rezultāta. Kam gan nav talantu uz tiem. Tos vajaga tikai atklāt, vai nu sev pašam, vai citiem, un laist apgrozībā, t. i. darbā. Par meistarū var klūt netikvien talantīgais, bet arī centīgākais, neatlaidīgākais, enerģiskākais. Tikai darbs rada meistarū. Tāpat kā tikai veiktais darbs rāda īsto meistarū.

Jānis Daliņš un viņa panākumi — spilgtākais piemērs tam, ko var sasniegt, ja vien nopietni pēc kā cenšas. Daliņam redzamāki kā citiem izdevies sasniegt to, ko klusumā pie sevis lolo ikviens īsts sportists: ierindoties pasaules spējīgāko vidū. Viņa uzrādītie rezultāti soļošanā, sacenšoties ar pasaules rekordistiem, runā paši par sevi. Daudz vairāk kā uzvaras vai zaudējumi.

Daliņa panākumi nav vienas dienas darba augli. Tie sasniegti samērā grūtos apstākļos. Tiem cieša cēloniska sakarība ar daudz un dažādiem, bieži vien sīkiem, bet kopsummā tomēr svarīgiem apstākļiem, kas apgrūtinājuši vai atvieglājuši sasniegt augsti sprausto mērķi.

Kā Daliņa sporta gaitu, un jo sevišķi panākumu, aculieciniekam, man bijusi izdevība daudz vairāk un tuvāk pieiet šo viņa panākumu sakarībai, cēloņiem — kur gadījuma apstākļi spēlējuši izšķirošo lomu.

Zinot plašas sabiedrības interesi par Daliņa sporta gaitām, bet vēl jo vairāk vēlēdamies objektīvi apgaismot dažus izšķirošus momentus, nevien Daliņa, bet ikkatra sportista dzīvē, uzdrošinos nākt klajā ar šo grāmatiņu, kuru nododu sporta draugu ieskatam.

Rīgā, 18. jūnijā 1931. g.

Eduards Tūbelis.

Ievads.

Sports mūsu dienās kļuvis ievērojams sabiedriska faktors. Nevien valsts, bet arī starptautiskā mērogā. Tas arī saprotami. Katras sporta sacensības pamatā atrodas visu tautu kopējai dzinulis — dinamika.

„Sports ir vairāk nekā fiziska spēka un pārākuma izjūta. Sports ir augstu sociālu īpašību un jūtu audzēšana. Tas ir gribas un dailes triumfs. Sports dod katram atsevišķam tautas loceklim un arī visai tautai ticību gribai un pārliecībai, ka daudz kas sasniedzams, kas likās neiespējams, bet kas tomēr jāsasniedz, lai kā tauta, tā atsevišķs indivīds varētu pastāvēt.“ Tā izsakās Dr. Otto Pelcers, viens no mūsu dienu izcilākajiem sportistiem, kuŗš kā ātrākais vidusgabalu skrējējs - pasaules rekordists un arī pādidagōgs (Pelcers ir skolotājs), līdzīgi slavenam zviedru skrējējam Vīde, iesaukts par „skrejošo skolotāju“.

Pilnīga atsevišķa indivīda attīstīšana nav sporta vienīgais mērķis. Atsevišķs sportists taisni tad uzrāda savu lielāko sasniegumu, kad viņa uzvara ir turklāt arī viņa kopas (komandas) un viņa tēvijas uzvara. Pareizi, ka ne jau atsevišķu sportistu sasniegumi vien var stiprināt un pacelt tautas spēkus. Šie sasniegumi tomēr ir fizisko vingrinājumu kronis, bet aiz tiem stāvošo masu — stipruma simbols. Stiprāko, spēcīgāko, spējīgāko cilvēku priekšzīme aizrauj tautu. Skatoties uz viņiem un viņu panākumos, tauta redz, ko spēj griba.

Sports augstākā mērā modina arī cilvēka garīgās spējas. Rada skaistuma un patiesa dzīves prieka jēdzienu. Kas kļuvis par sportistu šī vārda pilnā nozīmē, tas dzīvē vienmēr tieksies pēc visa daļa, patiesa un laba. Vārdu sakot — mēģinās sasniegt dzīvē visu lielu. Še līdzās spēka un veselības veicināšanai izpaužas arī sporta lielā nacionālā un raksturu audzinošā tīri etiskā nozīme.

Kas gan vairāk tuvina tautas, kā aizraujošās, lielākā mēroga, starptautiskās sacīkstes — olimpiādes! Kas kaut reiz tik bijis klāt tādas olimpiādes svinīgā atklāšanā.

kaut arī tikai vienkārši skatītāju rindās, tas būs izjutis, ka pasaule svin īstus tautu tuvināšanās svētkus.

Maldās tie, kas domā, ka šie ir tikai „muskulu aristokrātijas“ parāde, un ka šie uzvaru gūst tie, kam lielāki muskuļi, garākas kājas, veiklākas rokas, stiprāka dūre, lokanāks stāvs vai labāks acumērs. Vai pat, labākā gadījumā, pārākā caurmēra fiziskā būve. Galvenais noteicējs, tāpat kā visur citur, kur risinās sacensība, ir veselīgais, labi attīstītais prāts. Starp pagājušās olimpiādes dalībniekiem Amsterdamā — amerikāņiem, kas visās līdzšinējās olimpiādēs guvuši lauvvas tiesu uzvaras, bija 85 procentes ar augstskolas, vai vismaz vidusskolas izglītību...

Modernā, mūsu dienu sporta lozungi ir: „Kājas nedrīkst palikt pakal galvai,“ „Galvā jābūt vairāk kā kājās“ un „Kājas nes, bet galva vada!“

Sports bieži vien veic to, ko nespēj panākt vislabākie diplomāti — tautu tuvināšanos un saprašanos. Sirsnību un uzticību. Kaut visas starptautiskas konvencijas un līgumus pildītu tik uzmanīgi un godbijīgi, kā starptautiskos sporta noteikumus, lai kādā sporta nozarē tas būtu!

Sports, viņa sasniegumi, vēl jo vairāk izcilākie sportisti ir labākā ieteikšana katrai tautai un valstij starptautisko attiecību izveidošanā. Sporta pasaulē dotais vārds sver vairāk kā notariāli apstiprināts līgums. To pilda bez iebildumiem.

Sporta lielā nozīme starptautiskā mērogā sevišķi krīt svarā mazām tautām un valstīm, kas vienā, otrā citā nozarē nevar sacensties ar lielām valstīm, kurām vairākkārt lielākas ir līdzekļi, ir spēku, ir spēju rezerves. Jau tāpēc vien, ka viņām iedzīvotāju skaits nesamērojami lielāks kā citām tautām un valstīm.

Citādi tas ir sportā, kur masa nekrit tik daudz no svara. Še, p. p., mazā somu tauta vairākkārt pārspēj pat lielos amerikāņus.

Mazajai Somijai 15 miljonu dolaru lielo ārējo valsts aizņēmumu Amerikā lielā mērā sekmēja slavenā somu skrējēja P a v o N u r m i fenomenālie pasaules rekordi visās distancēs, sākot ar 3000, un beidzot ar 20.000 metriem. Vēl jo vairāk, zināms, Nurmi starti Amerikā, kur ameri-

kāņi paši savām acīm dabūja redzēt šī izcilā spēka pārākumu. Un Somijai Nurmi nav ivenīgais tāds izcilus spēks.

„Uz tautu, kurai tādi spēki, var palaisties,“ sprieda amerikāņi.

Arī Latviju ārzemēs nekas tā neizceļ un nepopulārizē, kā izcilu personu kultūralie sasniegumi. Sevišķi mākslā un sportā. Te dzīvāki kā jebkur citur runā jūtas. Pie tam visvienkāršākā, bet toties jo saprotamākā veidā. Ko redz un dzird, tas visdzīvāki iespiežas — parasti noslēgtos un nepieejamos — jūtu apcirkņos. Viņu izplūdums, turpretim, sit kā fontāns, laužas uz āru kā verdoša lāva, kad izdodas saistīt uzmanību ar kaut ko tādu, kas visiem vienādi labi saprotams. Neatkarīgi no rāsu, valodas, sabiedriskā vai cita kāda stāvokļa, vai redzes viedokļa.

Kāds mūsu pazīstams ceļotājs atstāsta šādu notikumu.

„1927. g. man gadījās būt Francijas greznā Alpu kurortā Šamonī, kur parasti salasās nevien franču, bet arī angļu un amerikāņu intelligences zieds. Tas bija dažus mēnešus pēc tam, kad tur plašās starptautiskās ātrslidošanas sacīkstēs bija startējis arī mūsu meistars — kapt. Rumba.

Sarunā ar ārzemniekiem, nekādējādi nevarēju iestāstīt, kur atrodas Latvija. Mani sarunu biedri bija tanī pārliecībā, ka Latvija ir kaut kur tālu, tālu. Priekš viņiem tā bija „terra incognita“. Tikai, kad nevilus ieminējos vārdu „Rīga“, visi kā vienā balsī tikpat nevilus izsaucās: „Mais c'est donc le pays de Rumba!“ (Bet tā taču ir Rumbas zeme.)

Kas gandrīz 10' gadus nebija iespiedies ārzemnieku uztverē, to panāca mūsu viena izcila sportista — Rumbas uzstāšanās.

Mūsu izcilo skrējēju-gargabalnieku: Artūra Motmīlera, Kārļa Bukasa, Viļa Cimmermaņa gadu no gada regulārie panākumi grūtā 25 klm. ielas skrējienā „Šķērsām Berlīnei“ likuši tālu skanēt Latvijas vārdam. Nevien Berlīnē, Vācijā, bet arī visā Eiropā. Kas gan Berlīnē tagad nepazīst latvju sportistus. Tur latvju sportistu vārds kļuvis tik pat daiļskanīgs, kā somu. Pēdējos 3 gados tam pievienojies vēl viens vārds. Tas ir Jānis Daliņš.

Tāpēc arī mūsu tālredzīgie ārzemju pārstāvji, kuriem

vairāk izdevības novērot uz vietas to lielo savilņojumu un labo iespaidu, kāds seko katram mūsu izcilo sportistu panākumam lielās starptautiskās sacīkstēs, tāpat kā arī valdības aprindas, piegriež šādiem izdevīgiem Latvijas populārizēšanas gadījumiem sevišķu uzmanību un atbalstu.

Mūsu sportisti aizvien saņemti ar vislielāko uzmanību no visām mūsu ārzemju pārstāvniecībām, viss viens, vai tas bijis mūsu tuvāko kaimiņu — lietuviešu, poļu, somu vai tālākās valstis: Vācijā, Zviedrijā, Dānijā, Hollandē, Čehoslovākijā, Austrijā, Francijā rīkotās starptautiskās sacīkstēs, kur vien tie ņēmuši dalību.

Tur visur mūsu sportistu panākums bija arī liels Latvijas panākums.

No lauku sētas — līdz...

„Daliņi.“

Kas gan tagad Valmierā nepazīst „Jaunzemjus“ — Daliņa mājas, kur saimnieko Jānis Daliņš. Saimnieko, t. i. ar, ecē, pļauj, ievāk ražu, ved to tirgū, tāpat kā bekonu, pienu, olas u. t. t. Pa vaļas brižiem palauza kājas soļošanā. Un pa retam, reizes divas, trīs gadā, piedalās sacīkstēs. Un tomēr katru reiz arvien jauna rekorda laikā.

Jāni Daliņu, kā Latvijas rekordistu soļošanā, valmierieši mācījās pazīt tikai kopš 1927. g., kad sākās viņa sporta gaitas.

Kilometri divi no Valmieras, Gaujmalā aiz „stāviem krastiem“ un „Velna gravas“, Gaujas seno krastu paspārnē, atrodas skaists, labi iekopts zemes stūrītis. Še simtgadīgu koku pavēnī, itkā noslēpusies no ziņkārīgiem skatiem, atrodas veca mežsarga māja. Uz māju vedošās drātis, radio antēna virs jumta tomēr liecina, ka šīs mājas iemītnieki uztur dzīvus sakarus ar ārpusauli.

Ik uz soļa saskatāms čaklu roku darbs. Uzkoptas puķu dobes, grantēti celiņi. Gandrīz pedantiska lauku apstākļiem, tomēr pārsteidzoši patīkama kārtība.

Tie ir „Jaunzemji“, kurus apsaimnieko vienīgi Daliņu ģimene: tēvs-mežsargs, māte, māsa un „Jancis“, kā Jāni Daliņu iesaukuši nevien mājinieki, bet arī valmierieši. Tas izšķirībai no Daliņa-tēva, kuram arī vārds Jānis. Arī pašas mājas valmierieši tagad pārkrustījuši un sauc tās vienkārši „Daliņi“.

Prasot ceļu uz „Jaunzemjiem“, jūs, droši vien, saņemsiet priecīgu atbildi: „Ak, jūs uz Daliņiem. Tas jau tepat vien ir, netālu mežmalā, aiz Valtera kalniņa.“

Daliņu tēvs, kaut gan skaita jau 65 gadus sava mūža ritumā, vēl spēka un žirgtuma bagāts un joprojām izpilda vēl mežsarga pienākumus, kurū gaitās viņš jau pavadījis 35 gadus. Lai atvieglotu dzīves gaitas saviem bērniem, Daliņu tēvs devis iespēju tiem visiem izglīties vidusskolā. Neskatoties uz to, tie visi palikuši

uzticīgi laukiem un palīdz apsaimniekot „Daliņus“, resp. „Jaunzemjus“.

Arī Daliņa vecākais brālis, kaut gan darbojas bankā Valmierā, dzīvo tomēr „Jaunzemjos“ un pēc beigta darba bankā soļo līdzī Jancim. Tikai ne jau „papēdis“ pirkstgals, pirkstgals papēdis“ treniņos, bet gan laukā vagā, tīrumā vai pļavā, soli soli ar Janci, locot gar zemi vienu spaili pēc otras.

— „Melns darbs — balta maize,“ smīnēdami piezīmē jaunie saimnieki — brāļi Daliņi. No viņiem noteicējs Jānis Daliņš. Viņam tēvs devis pilnu rīcības brīvību. Paturot sev vienīgi padomdevēja tiesības.

Apaļus divdesmitpiecus no sava divdesmit sešu gadu ilgā mūža. Jānis Daliņš pavadijis nepārtraukti „Jaunzemjos“. Ar tiem viņš tā saaudzis, ka negrib ne dzirdēt par šķiršanos no tiem.

— „Un kā apmierināts ar savu nodarbošanos?“

Pilsētas dzīve mani neviļina. Man patik būt pašam savam kungam un noteicējam.“

Viņa sīrsnīgā vēlēšanās — joprojām palikt saimniekot „Jaunzemjos“, kuŗu zemes platību viņš dubultīgi paplašinājis, nomājot klāt vēl turpat tuvumā mežziņa zemi.

Kā Daliņš guvis ierosinājumu sološanai.

Katra sportista karjēras izvēlē un panākumos svarīgu lomu spēlē sekošie trīs noteikumi: 1) piemērotība, 2) temperaments un 3) ierosinājumi. Šie visi trīs momenti Daliņam labvēlīgi jau no pat agras bērnības.

Jau no mazotnes Jancis bija nevaldāms. Aušīgs. Visur viņam vajadzēja būt pirmam. Kas to lai zin, kur viņš tādu garu ņēmis. Ātrs un apķērīgs. Vesels kā rutks. Nekad nav slimojis. Bet galvas sāpes man gan darījis ar savu straujumu. Īsts „revolūcionārs“, raksturo mazo Janci viņa skolas gados māte. (Jānis Daliņš dzimis 6. novembrī 1904. g.)

Skolā Jancis arī guvis pirmos ierosinājumus. Vispirms no sava populārā vingrošanas skolotāja, arī valmierieša — Alfreda Lukstiņa. Lukstiņš, kuŗš vācu okupācijas varas beigās atgriezās no vācu gūstnie-

cības Latvijā, apmetās uz dzīvi Valmierā, kur pasniedza vingrošanu vietējā vidusskolā. Kā istis sportists, kas sportam piekēries un nodevies ar miesu un dvēseli, Lukstiņš savā, vairāk kā trīs gadus ilgā gūstniecības laikā nebija atmetis ar roku sportam un regulāri turpināja treniņus gan skriešanās, gan lēkšanās, gan vingrošanā. Par spīti tukšam vaņģinieka vēderam un par lielu izbrīnu nevien pārējiem gūstniecības biedriem, bet arī vāciem. To redzot, savu labpatiku izsacīja vienīgi vecais lēģera komandants, majors Zeltiņš (vācietis „durch und durch“, neskatoties uz visu savu latvisko uzvārdu). Bet neapmierināti ar Lukstiņa treniņiem bija pārējie gūstekņi — visi latvieši.

— „Viņš ir traks, tas Lukstiņš! Viņa dēļ mums zupa iznāks vēl šķidrāka,“ pukojās arvien pusbadā turētie gūstekņi, kuŗu protestus, tiešām neciešamās barības uzlabošanas dēļ, vāci vienaldzīgi noraidīja ar vienīgo mierinājumu: „Mums pašiem arī nav vairāk.“ No tā, ziņams, nevienam nekļuva labāk.

Tikko Lukstiņš parādījās lēģera vidū, lai skrietu savus kārtējos 1500 metrus, vecais vācu majors lika aicināt sētā gūstekņus un, rādot uz skrejošo Lukstiņu, ņēmas sprediķot:

„Nu, redziet, mani kungi! Ja šitā vēl var skriet, — tad taču nevar žēloties par „sliktu kosti“...“

Lukstiņam cits nekas neatlikās, kā pārtraukt skriešanu. Savu līdzbiedru gūstekņu-tautiešu labā.

Tad uzņēmīgais Lukstiņš likās uz citu „sporta“ veidu: sološanu... pa drāti.

„Par to taču man neviens nevarēs „piesieties“, mierināja sevi, tomēr ne bez bažām, Lukstiņš. Redzot Lukstiņu pārejām uz skriešanas uz sološanu — lēģera komandants uzlaboja šķidro lēģera „kosti“, t. i. zupu.

Lukstiņam rikoja ovācijās... Pēc katra sološanas treniņa. Sekot viņa piemēram tomēr nevienam tad nebija lustes.

Toties tādi radās, Lukstiņam atgriezoties Valmierā. Kad Lukstiņš stāstīja skolniekiem par sportu un par to, ko var sasniegt ar lielu gribas spēku, un pēc tam tūlīt dodot pierādījumu sacītam, pārgāja solot pa drāti, ko Tirtgotāju un rūpnieku biedrības (tagad Mednieku) dārzā

bija izvilkis starp diviem kokiem, puikas stāvēja mutes iepļētuši.

Drīz vien Valmierā soloja visi puikas. Kam negāja pa drāti, tie mēģināja to vienkāršot: uz zemes. Viens no pirmiem, kas mēģināja sekot Lukstiņam, bija Daliņa Jancis.

„Tikai neatlaisties!“ — mēģināja iedrošināt un uzmodināt enerģiskais Lukstiņš.

Tie nebija vienīgi „štuki“, ar kuriem Lukstiņš lēja ūdeni uz jauno sporta entūziastu dinamikas dzirnavām. Kamēr nāca moments, kad šī atrisinātā dinamika bija jālaiž citā vietā un citā veidā darbā: Latvijas atbrīvošanā no bermondiešu un lielinieku uzmākšanās. Tad radītās skolnieku rotās Lukstiņš prata iedvest vēl lielāku entūziasmu. Attistīt vēl lielāku dinamiku...

Daliņa stiprā aizmugure.

Valmiera ir jau kopš priekškaŗa gadiem pazīstama, kā latviskākā no visām mūsu pilsētām. Jau agri še ieviesis arī sporta gars. Še priekš 40 gadiem, kad tikko dibinājās Valmieras sporta biedrība, notika jau pirmās sacīkstes uz tā laika „technikas pēdējo vārdu“ — trīsriteņu vella pēdu. Toreiz uz tās nebija droši braukt, kaut arī tai bija trīs riteņi. Un tomēr atradās puiši, kas nobrauca 3 kilometrus sacīkstēs ar 9 kilometru ātrumu stundā. Še ieskaitot, zināms, arī kritienos zaudēto laiku.

Tas jau bija kaut kas. Taču ātrāk kā kājām! Kā jau straujas dabas ļaudim — valmieriešiem iepatikās vella pēda. To vajadzēja noiet. Sākumā vienam otram tas tiešām arī izdevās. Vēlāk vairs nē, kaut arī kājas bija labāki vingrotas, mēģinot pārspēt vella pēdu.

No vella pēdas maz pa mazam izveidojās velosipēds, kas tikpat ātri iekaroja valmieriešu sirdis un prātus, kā neseno dienu trīskājainā vella pēda.

Valmiera izaudzinājusi ne vienu vien spējīgu riteņbraucēju. No Valmieras nācis arī pirmais latvju rekordists šķēpa mešanā Pehako. Sološanā Valmiera viena pati devusi tikpat daudz labu solotāju, kā visa pārējā Latvija. No šejienes nākuši: Valts, Dūrens, Kal-

niņš, Daliņš un beidzot tagad vēl jauns, spējīgs so-
lotājs A. Bubenko.

Dūrens ar Daliņu, abi, viens pēc otra ievērojami la-
bojuši vecmeistaru A. Rukša un A. Kalniņa priekška-
ra un pirmo pēckara gadu rekordus.

Viņu sasniegumi izauguši tieši no tā sporta gara, kāds
še aizvien valdījis, un pateicoties kuŗam Valmierā var
lepoties ar to, ka viņai jau kopš 40 gadiem dibināta sporta
biedrība, savs sporta laukums un arī sava sporta tauta.
Nekur Latvijā vieglatlētikas un ritenbraukšanas sacīkstes
tā nav apmeklētas, kā Valmierā. 500—600 skatītāju sa-
cīkstēs, tas ir parasts skaitlis. Lielākās pat 800—1000.
Pie 8000 iedzīvotāju tas ir 10—13%. Rīgā tad vajadzētu
būt vismaz 35.000 skatītāju drusku populārākās sacīkstēs.

Sporta dzīvi vadošās personas še visas ar ievēro-
jamu sabiedrisku stāvokli. Tie, tāpat kā daudzi sporta
draugi un labvēļi, atsaucīgi katram aicinājumam un pa-
nākumam sportā.

Valmieras sporta biedrības priekšnieki pēc kara:
Špilbergs, Dr. Kaķis un Dr. Ziediņš ziedojuši
sportam, darbojoties tā izveidošanā, nevien daudz laika,
bet arī līdzekļu. Valmieras sporta biedrība bija pirmā
biedrība nevien provincē, bet visā Latvijā, kas algoja sev
treneri-darbvedi sportistu saistīšanai un viņu audzinā-
šanai. Sacīkšu rīkošanā Valmieras sporta biedrība ar-
vien bijusi viena no priekšzīmīgākām. Piedalīties Val-
mieras rīkotās sporta sacīkstēs jo kuplā skaitā centušies
nevien provinces, bet arī Rīgas sportisti, zinot valmie-
riešu lielo interesi sportam un viņu sirsniību.

Šī sporta dzīves vadošo un arī plašās sabiedrības
atsauksme sportam, — neatsverams atbalsts Valmieras
sporta biedrības dzīves plaukšanā. Kā stipra aizmugure
tā jūtama katram biedrības loceklim. No sevišķi liela
svara to zināt, ir katram sportistam. Tas dod sportistam
interesi un prieku strādāt, trenēties un arī startēt. Vēl jo
vairāk, ja ir panākumi.

Šo, savas biedrības un sabiedrības, stipro aizmuguri
aizvien jutis aiz sevis Jānis Daliņš. Sākot ar savu pirmo
startu 27. maijā 1927. g., un beidzot, kā to redzēja, 7. jūnijā
š. g. Valmierā notikušās starptautiskās sacīkstēs, kas iz-
vērtās par lielu Daliņa triumfu. Šī aizmugure devusi

lielu palāvību Daliņam visus tos 5 gadus, kamēr viņš startē. Nekur citur neviens sportists tā nav saaudzis ar savu biedrības vadību un tautu, kā Jānis Daliņš Valmierā.

Uz saviem sportistiem valmierieši aizvien bijuši lepnī. Lieki būtu gan minēt, ka sevišķi uz Jāni Daliņu. Tas arī saprotams, ņemot vērā Daliņa lielos panākumus. No maza provinces sportista Daliņš soli pa solim kļuvis par lielu sporta zvaigzni jau tagad starptautiskā mērogā. Tas prasa nevien lielu uzņēmību, bet arī neatlaidību. Nav viegli atrauties no arkla, atstāt kaut uz dažām dienām druvā iesāktu vagu vai plavā ieplauto sienu. Cik vilinoši arī nebūtu lielie panākumi — mājās, vēl jo vairāk ārzemēs, pienākumi aizvien pirmā vietā. Tos augstu turējis aizvien Jānis Daliņš. Par to arī viņam labvēlīga un atsaucīga gandrīz visa tauta.

Tik liela uzmanība nav piegriezta vēl nevienam sportistam, kādu baudījis un bauda Jānis Daliņš. Neviena cita panākumi nav izsaukuši tādu sajūsmu tautā, kā Jāņa Daliņa. Neviens cits sportists tā nav sumināts, kā Jānis Daliņš.

Tautā Daliņa lietu uzskata par visas tautas lietu. Tas Daliņam neatsverams atbalsts viņa tālāko panākumu sekmešanā.

Viens panākums sekmē citus. Kad visi vienu atbalsta, tad vairs nav grūti. Kaut arī soļot tieši no arkla uz Losandželosu.

Panākumi sajūsmina, piemēri aizrauj.

„Šķērsām Berlīnei“ sacikstes sološanā.

Tas notika 5. maijā 1927. g. Berlīnē. Plašās starptautiskās „Quer durch Berlin“ sacikstēs 25 kilometru skriešanā un soļošanā, kuŗas katru gadu maija pirmā svētdienā rīko populārais „Berlīnes Atlētikas Klubs“ (B. A. K.). Šīs sacikstes ir lielākais notikums sporta pasaulē. Nevien Berlīnē, Vācijā, bet visā Eiropā, jo tad šie pie starta visi, kam vien vārds garo gabalu smagajās ielas, resp. šosejas, skriešanās un soļošanās. Vācijā jau agrā, agrā pavasarī sāk gatavoties šīm sacikstēm, jo kon-

kurence šē ir lielāka kā jebkur. Kā no pašu vācu skrējēju un soļotāju, tā arī ārzemnieku puses, zinot lielo konkurenci, pieteicas tikai spēcīgākie.

Vēl jo nopietnāki jāgatavojas ārzemniekiem. No tiem taču parasti arvien prasa „brinumus“: vai nu arvien jaunus rekordus, vai vismaz uzvaru. Ārzemniekiem tomēr parasti grūti nācies un nākas šē uzvarēt. Daudzi ārzemju izcili, slaveni gaŗgabalnieki, gan skrējēji, gan soļotāji, šē izmēģinājuši lauzīt kājas. Gan soli pa solim pēc visiem stingrajiem noteikumiem — sološanā, uzturot nepārtraukti kontaktu kājām ar zemi: „papēdis — pirkstgals, „pirkstgals — papēdis“. Gan jožot „cik vien kājas nes“ — skriešanā.

Lai gan oficiāli „Šķērsām Berlīnei“ distance skaitās 25 klm., faktiski distances garums katru gadu gandrīz dažāds. Kopš 1928. g. šī distance ir stipri garāka kā 25.000 mtr., pat stipri pāri 26 klm. Ar to arī izskaidrojas pēdējos 4 gados „itkā“ vājāki uzrādītie laiki.

Šē nākas izturēt grūtu un sūru cīņu nevien ar pirmklasīgo vācu un citu ārzemnieku stipro, jo stipro skrējēju vai soļotāju izlasi, bet arī smagajiem skrējiena apstākļiem. Tie ir pirmkārt papēžiem nežēlīgi cietais ielas zviedru akmens bruģis. Otrkārt — nepierasti biežais lielpilsētas gaiss, kuŗu vēl vairāk piesmacē neskaitāmo automobiļu kodīgie benzīna dūmi un citi tvaiki. Treškārt — spiedoši karstā pirmā pavasara saule, ja pavasaris agrs. Vai atkal otrādi — ledains, drēgns, locekļus stindzinošs gaiss, ja pavasaris novēlojies, vai arī atmeties pēkšņs, vēl ziemas aukstums. Parasti ap šo laiku aizvien šē valda tādas temperatūras galējības. 1927. g., kad skrējienā uzvarēja mūsu Arturs Motmillers, atstājot tālu aiz sevis (ap 600 mtr.) iepriekšējā gada uzvarētāju — slaveno dāņu gaŗgabalnieku Aksele Jensenu, termometrs rādīja tikko 4 grādi virs nulles. 1929. g. turpretim šē valdīja tropisks karstums, kuŗam par upuri kritā gandrīz puse ir skrējēju, ir soļotāju. Nevīenu citu dienu sanitārās palīdzības auto nav uzņēmis tik daudz pacientu — „uzdevušo“, kā toreiz.

Berlīnes ielu jau tā smago un biezo gaisu pādara vēl biezāku un nospiedošāku neskaitāmo cigāru un cigā-

retu kūpinātāji simtiem tūkstošu skatītāju rindās. Tās kā dzīvs biezs mūris gar abām ielu malām ieslēdz sacīkšu ceļa gabalu. Sākot ar startu un beidzot ar mērķi. Ielas ļaužu pārpildītas jau ap plkst. astoņiem, kaut gan sacīkstes sākas plkst. desmitos, pēc mūsu laika tā tad plkst. vienpadsmitos priekš pusdienas.

Plašajā „Moabita“ sporta laukumā, kas atrodas Berlīnes apdzīvotākā, pilsētas ziemeļu daļā, jau kopš mazas rīta gaismiņas risinās drudžaina darbība. Veic vēl pēdējos sagatavošanas darbus. — Kā laukumā un ģērbtuvēs, tā ielās, pa kurām iet lielais skrējējs un soļošana. Nav viegls uzdevums —raidīt ciņās vairāk kā tūkstoš dalībnieku, jo blakus lielām sacensībām 25 klm. skriešanā un soļošanā, kas notiek pa Berlīnes ielām, laukumā risinās vēl vieglatlētikas sacīkstes. Jādod taču arī kaut kas tiem tūkstošiem skatītāju, kas grib redzēt pašu galveno sacensības momentu — beigas, finišu. Plašās ģērbtuvēs skraidā rīkotāji, vēl pieliekot pēdējo reiz roku, kur vien vajadzīgs. Gatavo siltas dušas, novieto masāžas galdus, kārtro numurus dalībniekiem, un nozīmes ceļa tiesnešiem, kuŗu vien ir vairāk kā 100.

Laukumā vēl pēdējo reiz pārbauda skaļruņus, kas ziņo par sacīkšu gaitu un stāvokli ik pa katriem 5 kilometriem. Pirmās ziņas par sacīkšu gaitu jau pienāk laukumā pēc pirmiem veiktiem 3 kilometriem, kad jau parasti izdalījušās un atdalījušās vadošās grupas un arī priekšgala skrējēji un soļotāji.

*

Rīkotāji strādā vislabākā kontaktā ar policiju. Citiņādi nemaz nebūtu arī iespējams ieturēt kārtību drudžainās kustības ielās, pa kurām iet skrējējs. Berlīnes policista — „šupo“ rīcībai padodas visi uz ielas. Viņa viens rokas mājēns uz vietas aptur katru kustību, kad vien tas vajadzīgs kustības gludas norises labā. Viss taču tas notiek „labas kārtības“ vārdā. Tās ieturēšanā vācieši lieli speciālisti. Sevišķi Berlīnē, kas ar saviem, pāri 4 miljoniem iedzīvotājiem, ir drudžainākās kustības pilsēta Eiropā.

Taisni šinī sacīkšu dienā katrs modrais Berlīnes „šupo“ mēģina būt un arī ir savu uzdevumu augstumā.

Uz to viņu pamudina daudz un dažādi blakus apstākļi. Vispirms jau neskaitāmie acu pāri, kas vēl ilgi priekš skrējiena vai soļošanas sākuma vērsti vienīgi uz viņu, jo patlaban nav tuvumā cita neviens svarīgāka pieturas punkta. Starp skatītājiem var būt arī priekšniecība. Varbūt arī vēl augstākas, viņa karjērā sevišķi svarīgas personas. Pats berlīnes „oberbirgermeisters“ taču klāt šinīs sacīkstēs, dodot starta šāvieni. Neskaitāmie žurnālisti taču arī atzīmēs „labu vai nepiedodamu kārtību pa sacīkšu laiku“. Tas viss jāņem vērā. Bez tam „šupo“ ir vienīgais, kam tanī brīdī ir pilnīga kustības brīvība. Lai neviens nedomā parādīties vai auto, vai uz motocikla, velosipēda. Braucējus visus novirza pa blakus ielām. Pat kājnieki lai nedomā pēc patikas krustot ielu, kur iedomājas.

— „Halt! Abwarten!“ skan viņa lakoniskās, bet no teiktās rīcības. „Nu, tagad var.“ itkā grēku piedošanu beidzot pasludina, sava uzdevuma svarīgumā nodziļinājies, šupo. Šinī brīdī „šupo“ zin savu svaru. Un tiešām, bez viņa enerģiskās rīcības skrējienš nemaz nevarētu notikt. Dažus gadus atpakaļ taču, neskatoties uz visu „šupo“ enerģisko rīcību, notika vairākas satiksmes sadursmes. Sabrauca pat kādu no dalībniekiem-skrējējiem.

Viens, divi izņēmumi tomēr pielaisti. Brīva kustība dota pa visu sacīkšu maršrutu galveno tiesnešu un preses auto. Tiem taču arī viss jāredz.

*

No ārzemniekiem, kas startējuši „Quer durch Berlin“ sacīkstēs“, tikai reti kāds piedalās otrreiz pēc sava pirmā starta. Nevienam negribas palikt kaut kur tālākās vietās, bet uzvaru gūt ir vairāk kā grūti. Izņēmums vienīgi mūsu gargabalnieki, ar Artūru Motmilleri priekšgalā. Pat slavenam dāņu maratonistam Akselim Jensenam „pietika“ ar divām reizēm. Pēc savas uzvaras 1926. g. un zaudējuma, paliekoī otrā vietā, aiz mūsu Motmillera 1927. g., mazais, simpatiskais „Akselītis“ Berlīnē vairs nav rādījies. Ar vienu vienīgu debiju pietika arī slaveniem somu gargabalniekiem Tatu Kolehmainenam, pasaules rekordistam Martti Martelinam

un pērngadējam „Quer durch Berlin“ uzvarētājam Ver-
neram Laaksoneam. Vismaz pagaidām.

Mūsu Artūrs Motmillers, turpretim, tikai 4 reizes no 11, kamēr skrējiens notiek, iztrūcis pie starta. Tas arī tikai tāpēc, ka viņš savas debijas šē sācis tikai 1925. g. Pēc tam, kad pirmos putekļus šē jau divus gadus iepriekš bija sacēluši mūsu meistari: Vilis Cimmermanis skriešanā un Alfrēds Rukss sološanā. Kaut gan Motmillers savā pirmā startā ierindojās „tikai“ kā trešais no 240 dalībniekiem un nākošā gadā pat kā piektais, viņš tomēr nezaudēja pašāvību savai cerību zvaigznei — un panāca beidzot arī savu. 1927. g. Motmillers bija uzvarētājs. Vēl vairāk. Kopā ar pārējiem Latvijas komandas dalībniekiem, Motmillers izcīnīja uzvaru Rīgas pilsētu komandu sacensībā skrējienā. Un līdz ar to arī pirmo gadu tiesības uz vācu sporta žurnāla „Der Leichtathlet“ ceļojošo balvu — sudraba kausu.

Tas bija pirmais lielākais un arī necerētais latvju sportistu panākums ārzemēs, ko pienācīgi novērtēja nevien sporta, bet arī plašās sabiedrības un valdības aprindas.

Latvijas sūtnis Berlīnē Dr. O. Voits, kopā ar viņiem pārējiem sūtniecības un konsulāta darbiniekiem bija jau priekš sacīkstēm un vēl vairāk pašā sacīkšu dienā gādājuši par iespējamo atbalstu, kas varētu atvieglot, sekmēt latvju uzvaru Berlīnē. Mūsu sūtnis Dr. O. Voits, kas kopā ar sūtniecības personālu un daudz latvju kolonijas locekļu noskatījās sacīkstēs, pirmais apsveica mūsu sportistus ar spīdošiem panākumiem. Berlīnē dzīvojošo latviešu palīdzības biedrība šo latvju sportistu panākumu atzīmēja vēl sevišķi, nododot katram komandas dalībniekam caur mūsu vieglatlētikas savienību un sporta organizāciju apvienību speciāli pagatavotas sudraba piemiņas medaļas.

Tas bija liels latvju sporta triumfs.

Rīgā uzvarētājus saņēma ovācijām, puķēm, suminājumiem, mūziku, apsveikumiem. Tad grandiozs gājiens, un beidzot bankets Latvijas sporta biedrībā, kur Artūram Motmilleram Latvijas vieglatlētikas savienība svinīgi pa-

sniedza nozīmi „par nopelniem“, bet pārējiem diviem komandas dalībniekiem „par centību“.

Tas radīja sajūsmu sportam. Sevišķi gargabalniekos, skrējējos un solotājos.

Panākumi sajūsmina. Piemēri aizrauj.

Izaicinājums Dalīnam.

Nākošā, 1928. gadā, „Quer durch Berlin“ braucienam Vieglatlētikas savienībā pieteicās jau otrtik liels dalībnieku skaits. Veseli seši: četri skrējēji un divi solotāji. No solotājiem bija jelgavnieks J. Kavāls, kas startēja iesācēju klasē un vecmeistars A. Kalniņš — veco vīru klasē. Jāņa Daliņa vēl nebija starp tiem.

Arī šoreiz latvju sportisti guva negaidīti labus panākumus lielā starptautiskā konkurencē. Vēl reiz spīdoši pierādot savu pārākumu par dažu labu ārzemju izcilu spēku. Ir individuāli, ir kolektīvi.

Lai gan šoreiz A. Motmillerim nācās apmierināties atkal ar otro vietu aiz uzvarētāja vācieša Braucha, un K. Bukass varēja ierindoties tikai kā septiņpadsmitais, latvju gargabalnieku saime „šķērsām Berlīnei“ skrējienā šoreiz varēja lepoties ar trešā mūsu gargabalnieka V. Cimmermaņa ierindošanos redzamā piektā vietā. Līdz ar to latvju — Rīgas komanda atkal bija uzvarējusi pilsētu komandu sacensībā, iegūstot jau otro reiz tiesības uz „Leichtathleta“ ceļojošo goda balvu.

Sološanā jelgavnieks Kavāls starp 51 dalībnieku pienāca vispārējā klasifikācijā tikai kā vienpadsmitais, bet toties kā uzvarētājs savā, t. i. iesācēju klasē.

Otrs mūsu solotājs—vecmeistars A. Kalniņš, startējot „vecu vīru“ klasē, tur ierindojās tikai trešā vietā. Bet toties tālu atstāja aiz sevis „jauno vīru“ — iesācēju klasē — Kavālu.

Latvju sportisti atgriezās mājās kā vairākkārtēji uzvarētāji. Ar bagātīgām balvām vēl turklāt. Bet galvenais, ar jaunu pierādījumu, ka pie labas gribas, zināmas piespiešanās un neatlaidības, daudz kas panākams.

„Neviens no ārzemniekiem Berlīnē nav līdz šim guvis nedz atsevišķi, nedz kopsummā, tik labus panākumus“

kumus, kā latvji.“ Tā par latvju sportistu atkārtotiem panākumiem atsaucās paši vāci.

*

Rīgā mūsu sportistus, „Berlīnes ekspedīcijas“ dalībniekus — „kvērdurchberliniešus“, kā tos bija jau pērn nokristījuši Rīgā sagaidītāji, arī šoreiz saņēma kā īstus triumfātorus. Stacijā un ielās tos gaidīja un apsveica tūkstoši. Bija atkal apsveikumi, puķes, mūzika, lāpu gājiens. To bija organizējis lielais sporta entūziasts Alfrēds Lukstiņš.

Jelgavnieki jau Jelgavā „izcēla“ savu soļotāju Kavalu no vilciena, sarīkojot viņam lielisku sagaidīšanu.

Latvijas sporta biedrībā Sporta organizāciju apvienība kopā ar Latvijas vieglatlētikas savienību bija sarīkojušas banketu, kur sumināja ar panākumiem atgriezušos ridzeniekus. Bija klāt arī Rīgas pilsētas galva E. K r i e v i ņ š, kurš Rīgas pilsētas vārdā solījās katrā ziņā pienācīgi gādāt par latvju sportistu sūtīšanu nākošā, t. i. 1929. gadā, uz Berlīni, lai atvieglotu grūto cīņu „šķērsām Berlīnei“ dalībniekiem.

Tad cīņa bija sagaidāma arī jo sīva, jo galvenais uzdevums bija tagad jeb nekad vēl trešo reiz iegūt Rīgas komandas uzvaru un līdz ar to vērtīgo ceļojošo „Leicht-athlet“ goda balvu.

Mūsu skrējēji - gargabalnieki visi cītīgi trenējās cauru vasaru līdz pat vēlam rudenim un neatlaidās arī ziemā. Viss viens, vai snieg, vai līst. Vai rāms, vai vējš. Trenīnam jābūt regulāram, ja grib mēroties spēkiem ar spējīgākiem un tiešām arī ko panākt. Vismaz rezultātu ziņā.

*

Pirmo „kvērdurchberliniešu“ panākumi jau bija izvilinājuši divus mūsu soļotājus: Kavalu un Kalniņu.

„Īstais vīrs, kas, droši vien, būtu varējis rādīt daudz vairāk kā mēs ar Kavalu, diemžēl, palika mājā,“ Berlīnē, sarunā ar tā gada un arī 1925. un 1926. gadu uzvarētāju K ā r l i H e n e l i, piezīmēja mūsu vecmeistars Alfrēds Kalniņš.

— „Nākošā gadā katrā ziņā jābrauc arī Daliņam,“ bija vienbalsīgs visu „kvērdurchberliniešu“ atzinums.

— „Bet ko uz to sacīs pats Jānis Daliņš?“ ...

— „Viņš jāizaicina.“ Tūlīt bija gatavs padoms pie rokas Motmillerim.

— „Nevar taču atļaut maldināt vāciešus par mūsu soļotāju spējam. Skrējējus viņi nu zin gandrīz vairāk kā vajaga, bet soļotājus?“ ... lēja eļļu uguni jautrais Bukass.

Pat vecmeistars Kalniņš neatrada par iespējamu uz to ko iebilst.

— „Tempora mutantur e nos cum iis.“ Pa pusei skaļi, pa pusei pie sevis citēja smaidošais nākošais dakteris, tagadējais feldšers Motmillers. Un tūlīt arī visiem dzirdami tulkoja: „Laiki mainās, un mēs līdz ar viņiem“ ...

— „Bez šaubām“ ... Tam atzinīgi piekrita arī vecmeistars Kalniņš.

*

Pašu mājās — Latvijā, Daliņam jau pirmos divos viņa sporta gaitu gadus, vairs nebija nopietna pretinieka. Katrs viņa starts kronējās netikvien ar uzvaru, bet arī ar jaunu Latvijas rekordu.

— „Man Latvijā vairs nav pretinieka!“ atļāvās sev piezīmēt arī pats Daliņš, labi apzinoties savas spējas.

— „Nu tad brauc mums līdz uz Berlīni, tur būs vai cik,“ mēģināja iebaidīt Artūrs Motmillers Daliņu.

— „Un tu domā, ka neaizbraukšu ar, ja vien gribešu,“ bija Daliņam tūlīt arī atbilde pie rokas.

Un tiešām: sacīts — darīts. Mūsu sportistu „kvērdurchberlīniešu“ ekspedīcijas atbraukšanas dienā no Rīgas, Daliņš bija klāt kā nagla.

Uz ātru roku sadabūjis līdzekļus un pieteikumu, Daliņš bija izšķīries braukt tomēr līdz pārējiem uz Berlīni. Un ne jau tādēļ vien, lai tikai redzētu „līdz šim neuzvaramo“ pasaules rekordistu Švabu, bet gan lai tūlīt arī mērotos spēkiem ar viņu soļošanā. Pa cieto un putekļaino Berlīnes bruģi un drusku gan mikstāko, bet toties maija pirmā saulē tvanojošo asfaltu.

*

1929. gads bija vislielākais latvju sportistu panākumu gads Berlīnē.

Kam vien nācās noskatīties, kad viens pēc otra, kā

otras, trešais un ceturtais caur mērķi gāja latvju skrējēju trijotne, un Daliņš soļošanā, kā lielisks otrš, aiz pasaules rekordista Švaba, tas jautāja:

„Kas tas tāds, kas tūlīt aiz Švaba rauj lenti?...”

„Tas ir latvietis — Daliņš no Valmieras,” zināja pateikt kompetentākie. Tie toreiz Daliņu redzēja pirmo reiz. Bet jau ar pirmo savu startu, soļojot vairāk kā pusceļu priekšā visiem, Daliņš bija vērsis uz sevi visu uzmanību.

Redzot Daliņu vedam, skatītāji sākumā bija pārliecībā, ka tas gan laikam būšot kāds somš, jo Daliņa krūšu nozīmi ar Valmieras sporta biedrība emblēmu V. S. B. lielais vairums, zināms, nevarēja atšifrēt.

*

Daliņš vēl tagad nevar aizmirst ne pašu braucienu, nedz arī moderno Bābeli — Berlini, kur tam pirmo reiz nebūt negāja tik gludi, kā vēlāk — nākošos gados.

*

Vispirms jau pa ceļam uz turieni, Daliņam, kā jūrniekam pirmo reiz pārbraucot ekvatoru, bija jāiztur pārbaudījums. Tas bija daudz grūtāks kā jūrnieku parašās ievestā „bārdas skūšana” ar darvu kā ziepēm un skalu kā bārdas nazi. Visu ceļu, nemaz nenogaidot pārbraucam „kvērdurchberliniešu” „ēkvatoru” — robežu, Daliņam bija jāiztur visu savu sporta biedru un draugu piezīmju šķērsuguns. Bez kāda iepriekšēja brīdinājuma. Gan katrs pēc kārtas, gan visi reizē mēģināja ņemt Daliņu „uz grauda”.

Tā tas bija paredzēts „kvērdurchberliniešu” ekspedīcijas brauciena reglamentā, kurū pa ilgiem gadiem, braukājot uz ārzemēm, bija izstrādājis Motmillers.

Viss tas notika tikai lietas labā: lai sagādātu sev un citiem jau pa ceļam labu gara stāvokli, kas bieži vien spēlē izšķiršo lomu dažā labā sacensībā. Labs gara stāvoklis — nevien labākais ceļa biedrs, bet arī liels atbalsts un vēl viena spēka rezerve, kādu sacikstēs nekad nevar būt par daudz.

*

Lai runā par ko runādami, par pašu galveno: varbūtēju sacikšu iznākumu sportists izvairās runāt priekš sa-

cikstēm. Tas galu galā var novest pie šaubām par paša spējām. Un tas atkal savukārt grauž kā tārps enerģiju un pašāvību savām spējām, kādām jābūt katram sportistam, kas grib uzvarēt.

Sportistam jāiet cīņā ar vienīgām domām: „Jūtos labi. Ies labi! Jāiet labi, jo esmu taču gatavojies šai cīņai!“ Ja vien, zināms, tas atbilst arī patiesībai.

To arī zin katrs piedzīvojis sportists, un parasti priekš sacikstēm ir visomulīgākais cilvēks uz pasaules.

*

Ir sportisti, kuri atrod arī citādā veidā izklaidēšanas priekš nopietnām cīņām. Tiem vajaga iztrakoties. Zināms, nevainīgos priekos.

Par slaveno vācu sprinteri Kernigu stāsta, ka viņš zaudējis Amsterdamas olimpiādē vienīgi tāpēc, ka viņam bijis slikts gara stāvoklis. To sabojājusī stingrā vācu olimpiskās ekspedīcijas vadība, noliekot visus dalībniekus zem „klusā režīma“.

„Neviens nedrīkst trokšņot, lai netraucētu citus.“ Atgādinājis Kernigam olimpiskās komandas „cerbers“, kad Kernigs iedomājies uzspēlēt kaut ko iautru uz klavierēm, vakarā priekš sacikstēm Holandes fešenebelā kurorta Ševeniksa lepnākā hotelī, kur, 38 kilometru tālu no Amsterdamas, bij novietota vācu olimpiskā komanda.

Kernigs, kurš labs mūziķis, milzīgi noskaities. Mēnešiem ilgi krātā enerģija eksplodējusi priekšlaikus un nevietā. Otrā dienā, sacikstēs, pie starta Kernigs bijis galīgi saīdzis un apātisks: Viņš zaudēja ...

*

* * *

Ko saka pats Jānis Daliņš ... par sevi, un kā viņš kļuvis sportists.

Mani pirmie starti Latvijā.

Daliņš, kaut gan strauja temperamenta un lielas dinamiskas cilvēks, — tomēr mazrunīgs.

„Nu ko lai stāstu. Vēl par sevi. Neveikli...“ stīvējas Daliņš, kad to bombardē jautājumiem.

„Daudzi man jautājuši, kas mani pievilcis sportam? Uz šo jautājumu man pat pašam grūti rast sev atbildi...

Kad guvu pirmos aizrādījumus skolā, kā jāvingro un jāpiekopj vieglatlētika (tas bija grūtos Latvijas tapšanas gados), tad man vēl maz bija domas par to, ka kādreiz sportam tā nodošos, kā tagad, kad sports man kļuvis gandrīz sirdslieta.

Par to, ka sāku interesēties par sportu un viņa nozīmi, man jāpateicas manam bijušam vingrošanas skolotājam — Alfredam Lukstiņam.

Ar savu aizraujošo entūziasmu un neizsikstošo enerģiju Lukstiņš aizvien prata uzturēt labu gara stāvokli nevien sportā, bet arī dzīves visgrūtākos brīžos, kādi bija tad... Katrreiz Lukstiņš tomēr atrada laiku arī sportam...

Toreiz, līdz ar visiem citiem, skatījos, kā jāskrien, jālec, jāsviež šķēps. Pat jāstaigā pa drāti. Bet par savu tagadējo sporta veidu — soļošanu vēl nedomāju.

Soļošanu pirmo reiz redzēju, un par viņu ieinteresējos Valmierā kādās sacīkstēs, kur 5 kilometros startēja mūsu soļošanas celmlauži — abi Alfredi: Rukss un Kalniņš. Redzot viņu cīņu, arī pašam radās vēlēšanās kādreiz pamēģināt. Tas deva spārnus manām ilgām reiz mēroties soliņiem ar mūsu ātrākiem soļotājiem. Apņēmos jau nākošā gadā piedalīties sacīkstēs. Vēl nebiju sporta biedrībā. Tur iestājos 1926. g. uz brāļa un draugu ieteikšanu, kad jau ielauzīju drusku kājas pēc pirmā Ruksa un Kalniņa aizrādījuma: „Papēdis — pirkstgals! Pirkstgals — papēdis!“ To labi iegaumēju, un pēc šīs receptes sāku domāt par sacensībām.

Sākumā tomēr nebij drosmes mēroties ar meistariem, — tāpēc soļoju tikai savas patikas dēļ. Beidzot vēlēšanās, izjust arī pašam sacensības prieku, mani uzvarēja.

Pirmo reiz startēju 1927. g. 27. maijā. Pirmais starta šāviens mani jau bija galīgi iekaņojis. Pirmam startam tūlīt arī sekojošā uzvara deva sparus. Gaidīju tikai, kad atkal nākošo reiz atskanēs: „Ieņemt vietas! Gatavi!...“

Uz to ilgi arī nebija jāgaida. Drīz vien pēc tam jau

ierados pie starta otrreiz. Tas bija Otrās Rīgas ritenbraucēju biedrības 30 gadu jubilejas sacīkstēs 3000 metros, minētās biedrības 30 gadu piemiņas svētku ziedotā kausa izcīņā. Arī otrs mans starts sekmējās — uzvarēju jauna Latvijas rekorda laikā 13 min. 47 sek. Tāpat arvien jauna Latvijas rekorda laikā uzvarēju arī 1928. g. — 13 min. 41,8 sek. un 1929. g. — 13 min. 37,8 sek., tā iegūstot kausu, kurš atradās izcīņā jau kopš 1921. g., savā personīgā īpašumā.

Iepriekšējos gados kausu bija izcīnījuši ar uzvaru: 1921. g. — A. Kalniņš (LSB) 15 min. 09,4 sek., 1922. g. K. Pkuja („Olimpija“) 14 min. 46 sek., 1923. g. A. Kalniņš (LSB) 14 min. 48 sek., 1924. g. A. Dūrens („Valm. sp. b-ba“) 14 min. 04,3 sek., 1925. g. A. Dūrens („Valm. sp. b-ba“) 13 min. 59,9 sek., 1926. g. A. Rukss („Marss“) 15 min. 35 sek.

Jāatzīstas, ka uzvaras esmu guvis samērā viegli. Ar mazāk treniņa, kā to atrodu par nepieciešamu. Darba apstākļi neļāva daudz laika ziedot treniņiem. Tiem izlietoju katru izdevību. Pat ikdienišķā darbā. Piemēram, braucot ar tēvu pēc siena uz 10 kilometru attālo plavu, laidu, lai tēvs aizbrauc gabalu (kilometrus 1—2) priekšā un tad mēģināju viņu iedzīt...

Lielāko daļu patīkamu brīžu manā dzīvē sagādājis sports...

Kad guvu jau panākumus, radās vēlēšanās mēroties spēkiem arī starptautiskā mērogā. Izraudzījos tradicionālās „Quer durch Berlin“ sacīkstes, kur ar labām sekmēm bija jau piedalījušies mūsu skrējēji-gargabalnieki, un 1928. g. arī soļotāji: Kalniņš un Kavals. Viņi abi kopā ar Motmilleri arī pamudināja mani startēt šinīs sacīkstēs.

Sāku nopietni gatavoties. Tikko tiku brīvs no darba — tūlīt gāju treniņā. Trenējos ik pāri dienas. Tas arī pietiekoši. Esmu mēģinājis trenēties arī vairāk reizes nedēļā, bet tas prasa daudz enerģijas un arī laika, bet lielāka un labāka rezultāta nedod...

Un tomēr sagatavošanās prasījusi nevien daudz laika un piespiešanās, bet arī materiālu līdzekļu...

Berlinē.

Pirmā mana ārzemju starta panākumi plašās „Quer durch Berlin“ sacīkstēs 1929. g., sacensībā ar slaveniem Vācijas meistariem-rekordistiem Švabu, Heneli, Zivertu, pienākot pie mērķa kā otram, mani neapmierināja. Gri-bēju uzvarēt. Sāku gatavoties nopietnāk pērnā gada sa-cīkstēm Berlinē jau laikus. Griba un arī pašaušanās uz sevi šoreiz bija lielāka, jo redzēju, ka jau pirmo reiz, sa-cenšoties ar ārzemju labākiem sološanas meistariem, zau-dēju uzvaru lielāko daļu nepareizas taktikas dēļ.

Savam otrreizējam startam „Quer durch Berlin“ sa-cīkstēs gatavojos jau pēc sīkāk nosprausta plāna. Zināju, ka abi mani pretinieki — Švabs un Henels būs formā. Vi-niem treniņa apstākļi izdevīgāki un arī piedzīvojumi lie-lāki. Tomēr ticēju pats sev un savām spējām, bez kā uz-vara nav domājama.

Šaubas vienīgi radās, uzzinot Berlinē, ka pieteikti arī divi izcilākie gaŗgabalniēki: anglis Grīns un italis Va-lente, no kuriem pēdējais Švabu divreiz uzvarējis. Vien-reiz 5 kilometros Itālijā un otrreiz 25 kilometros Parīzē, criterium des marcheurs. Valente tā tad bija sevišķi bī-stams pretinieks. Vienādi stiprs, kā ātrumā, tā izturībā.

Valente ar Grīnu tomēr neieradās. Atlikās vienīgi vecie paziņas no iepriekšējā gada sacīkstēm — Švabs ar Heneli. Sāku savu ietrenēto tempo, kurš sākumā āt-rāks kā Švabam. To palīdzēja man ieturēt vecais He-nels, kas arī sākumā ir ātrāks kā Švabs. Vedām pār-maiņus ar Heneli līdz pat 17. kilometram. No 17. līdz 18. kilometram Švabs ar strauju izrāvienu iedzina mūs abus ar Heneli. Kad Švabs 18. kilometrī aizgāja man gaŗām, es mēģināju viņam līdzī turēt, bet drīz vien redzēju, ka viņa temps par strauju. Tūlīt redzēju, ka tālu viņš neiz-turēs.

Nebiju arī maldījies, jo pēc 4 tālākiem kilometriem, tā tad ap 22. kilometru, jau atkal viņu iedzinu. Aizgāju gaŗām un pats tagad paātrināju tempo. Pēdējos 3 kilo-metros Švabs atkrita par vairāk kā 400 metriem.

Šoreiz panācu savu: uzvarēju... Tā kā pērn pie-dalījies jau otrreiz, varēju arī vieglāk orientēties cīņas ap-stākļos. Tas atvieglāja uzvaru...

Jau tūlīt pēc cīņas, Berlīnē, Švabs mani aicināja vēlreiz mēroties spēkiem. Jau nākošā svētdienā Duisburgā. Tanī pašā distancē — 2 kilometros. Saprātu, ka mans pretinieks Švabs ar šo zaudēto cīņu nevarēja apmierināties un „dega“ pēc revanša. Viņam taču piederēja pasaules rekords 25 kilometros.

Švaba izaicinājumu un uzaicinājumu, diemžēl, toreiz nevarēju pieņemt. Tā kā mājās nebija vēl kartupeli stādīti, tad sacīju: „Lai paliek uz citu reizi.“ Švabs izsacīja vēlēšanos startēt arī reiz Rīgā. Diemžēl, tas no manis neatkarājās.

„Lai jau pagaida līdz nākošām „Quer durch Berlin“. Iet no sacīkstes uz sacīksti, nav man ne laika, ne līdzekļu. Sportu piekopju vienīgi savas veselības un patikas dēļ“...

Sports nedrīkst traucēt ikdienišķās darba gaitas. Vismaz manā dzīvē tas tā ir, jo tam tā jābūt... Sports nedrīkst palikt par pašmērķi...

Berlīnē gūtā uzvara man deva nevien jaunu prieku un jaunus spēkus treniņiem, bet arī darbam. Bija cits prieks censties, strādāt“...

Parīzē.

Sporta biedrības „Union“ rīkotās sacīkstes Rīgā deva mums abiem sen gaidīto izdevību, atkal tikties. Arī šoreiz Švabs palika neapmierināts — nav krituši cerētie pasaules rekordi, un viņš nav arī uzvarētājs, par ko viņš bija, kā pats atzīstas, cieši pārliecināts.

Švabs atvadoties Rīgā izsacījās, ka pēc trīskārtēja zaudējuma viņš tomēr vēl cer mani uzvarēt Parīzē. Jau tāpēc vien man bija jāpieņem viņa izaicinājums un jābrauc uz Parīzi.

Man nācās pirmo reiz solot 25 kilometrus uz laukuma. Svešos cīņas apstākļos. Stingru tiesnešu priekšā, kas pētoši seko katram solim — „vai tik iet korrekti“, kā to prasa stingrie soļošanas noteikumi. Švabs turpretim ar Valenti, kuru maz, gandrīz pavisam nepazīnu, tur jau soļoja atkārtoti.

Švabs toreiz cerēja uz izdevīgāku iznākumu kā gadu iepriekš Berlīnē un arī Rīgā. Arī es pats gaidīju daudz labāku iznākumu. Piegriežot galveno uzmanību tikai

Švabam, pavisam biju izlaidis no acīm pērngadējo šīs distances un arī Švaba uzvarētāju — italieti Valenti

Jau tūlīt pēc starta šāviena daži franču solotāji at-tīsta ļoti strauju tempu un tālu aiziet no manis, Švaba un Valentes. Mēs visi trīs soļojam sākumā beidzamās vietās un uzmanām tikai viens otru.

Pamazām franču mērenākie solotāji sāk pagurt, un es, uzturot vienādu tempu, izvīrzos vairāk uz priekšu, lai gan vēl atrodos kādā septītā vietā.

Pirmos piecus kilometrus beidzu laikā, kādu biju iepriekš aprēķinājis, pa ceļam informēdamies, kur at-rodas Švabs...

Tad atkal man sāk pajet garām vairāki sacīkstes da-libnieki, starp kuriem atrodas arī Valente, bet viņiem ne-piegrīžu nekādu vērību. Domāju: — lai iet, gan jau pa-nākšu...

Šeit sākās mana klūda.

Tā tas turpinājās līdz vienpadsmitam kilometram, kad maņi panāk Švabs. Arī viņu bez cīņas palaižu sev priekšā, jo arī desmitos kilometros laiks sakrīt ar manu aprēķinu, lai labotu līdzšinējo Švaba pasaules rekordu: divi stundas, piecas minūtes divpadsmit un divas piektdaļas sekundes...

Turoties aiz Švaba un vienmērīgi ejot, atstājam aiz sevis vienu pēc otra vairākus sacīkstes dalībniekus.

Gaidu, kad paies piecpadsmit kilometru. Arī tie no-soloti paredzētā laikā. Beidzot arī divdesmit kilometri. Arī te laiks sakrīt ar paredzēto.

Tagad pamazām paātrinju tempu. Viegli iedzenu Švabu un labākos franču solotājus, kuri vēl turas man priekšā. Tie ir Francijas meistari: Lesné, Sainc un Lemersjé.

No viņiem vienīgi Lesné uzrāda sīvāku pretestību. Beidzot eju arī viņiem garām. Lesné vēl tomēr mēģina man sekot, bet viņam nelaime: no ātrā tempa, kādu viņš turējis visu laiku, viņš zaudē samaņu, nokrīt uz ceļņa. Viņu jānones no laukuma. Tā viņš „izdevies“!...

Neillgi pēc tam ar mani notiek gandrīz tas pats. Ti-kai citu iemeslu dēļ. Dzirdu: — Valente gandrīz apdzi-nis mani pa veselu riņķi un tagad turoties aiz manis ti-kai metri simts, tad astoņdesmit, septiņdesmit...

Vēl atlikuši tikai daži kilometri. Saprotu: man jāzaudē pret viņu. Lai kā arī es solotu šos beidzamos trīs, divi kilometrus, panākt vairs viņu es nevaru. Nav iespējams! Starpība pa lielu.

Zaudēts!.. Kaut spēku vēl diezgan, bet tomēr jāzaudē! Gandrīz bez cīņas!

Pamazīnu tempu un pienāku kā otrais... Švabs trešais. Viņa tautietis Šnits trešais.

Tikai tagad redzu, ka mans nopietnākais pretinieks ir bijis Valente, bet nevis Švabs. Kādam viņam, kā šīs distances rekordistam vajadzētu būt.

Cīņa šoreiz zaudēta. Atliek tikai viens apmierinājums: — ar Valenti vēl tiksīmieš.

Tiekoties ar Švabu pirmo reizi, biju aiz viņa — kā otrais. Tikāmies nākošo reizi — uzvarēju es. Šoreiz tiekoties ar Valenti pirmo reizi, zaudēju es. Tiksīmieš nākošo reizi, — uzvarēs —?..

*

Nevaru neatzīmēt dažus momentus, no mana pirmā tālākā „aizklejojuma“ tālā pasaulē, kaut arī tikai uz dažām dienām, lai būtu izdevība mēroties spēkiem ar lieliem pasaules rekordistiem sološanā.

Vispirms jau pati gatavošanās braukt un pēdīgi arī aizbraukšana. Viss tika drudžaini steigts, jo laika tiešām neatlikās daudz, ja gribēja laikā nokļūt Parīzē. Braukt gribējās tomēr, kaut gan nebiju diezgan cik labi gatavojies šīm sacīkstēm, isā laika dēļ. Mani pretinieki, turpretim, kā vēlāk noskaidrojās, bija cītīgi, jo cītīgi tām gatavojušies. Gadījums tomēr bija rets. Tādas sacīkstes nāk gadā tikai reizi priekšā.

Preses, sabiedrības un beidzot arī valdības atbalsts bija pirmais lielais atvieglojums šim manam startam tālajā Parīzē. Bez tā, diezin, vai maz būtu aizbraucis.

Tik pat liels pārsteigums bija „Jaunāko Ziņu“ speciālkorespondents Tubelis, kurš kā pavdonis bez kaut kādas iepriekšējās norunas man pievienojās pa ceļam. Tubelis, pats būdams piedzīvojis sportists, man ļoti daudz varēja palīdzēt, sevišķi svešā, tālā zemē.. Svešos, neparastos apstākļos.

Bez kaut kādiem šķēršļiem un ļoti labi 24. septembra

vakarā iebraucām Parīzē, kur stacijā mani jau gaidīja — no mūsu Parīzes sūtniecības, kur ar mūsu sūtņa Šūmaņa kunga gādību tiku novietots un laipni uzņemts pa visu manas uzturēšanās laiku Parīzē.

Jāatzīstas, ka tādu laipnību un uzmanību, kādu man parādīja šeit Parīzē Šūmaņa kungs un sūtniecības personāls, patiešām nebiju sagaidījis. Tamdēļ jāsaka, ka tur, kur atrodas šādas sūtniecības, kā Parīzē un Berlīnē (kurā man vēl labā atmiņā no maniem startiem „Quer durch Berlin“ sacīkstēm), mūsu sportisti var braukt bez liekas domāšanas.

Ja šoreiz pie mērķa nepienācu kā pirmais, tad tā ir vienīgi mana paša vaina, kurū man uz priekšu jāmēģina labot.“

Ko Daliņam deva viņa starts Parīzē.

Tāpat kā Roma ticīgiem, tāpat Parīze māksliniekiem un sportistiem ir viņu ilgu pilsēta. Še atzītā m tikt — no zīmē būt atzītam visā pasaulē. Jo sevišķi soļošanā, kur franču prasības vispirms pēc korekta, nevainojami tīra stila, visiem pazīstamas jau konš sen seniem laikiem. Bet jo sevišķi pēc „skandaloziem“ notikumiem soļošanā, kad franču stingrie tiesneši „noņēma no laukuma“ itkā „par raustīšanos“, resp. ne visai tīru stilu nevien mūsu vecmeistaru Alfredu Ruksu, bet arī tādu visur citur atzītu soļošanas meistarū, kā Austrijas rekordistu Hühneli. Viņu diskvalificēja pat divas reizes...

Francija ir klasiska soļošanas sporta zeme. Jau pirmkara gados soļošanas sacīkstes Francijā bija sporta dzīves lielākais notikums. Tad soļoja armijā, soļoja skolnieki, soļoja dažādu uzņēmumu pārdevējas, strādnieces, šuvējas — midinetes. Tad ielas atgādināja „kustošos tirgu“, kad līdz ar tūkstošiem lielo dalībnieku skaitu ar tiem uz priekšu devās visi, kas vien spēja. Gan uz divriteņiem, gan autobusos, gan automobiļos. Tas bija īsts, tautisks „ielas sports“. Arī tagad tas vēl ir modē. To riko ne tik daudz īsta sporta, kā reklāmas labā. Gan dažādi žurnāli, avīzes. Gan pat modes veikali.

Šie soļotāji tomēr drīzāk ir skrējēji, kā soļotāji, jo tādām baram soļotāju nav nemaz iespējams sekot, piemērojot pareizas soļošanas stingros noteikumus.

Ne par velti populārā Francijas soļotāju „dvēsele“ — Francijas soļotāju savienības prezidents — m-sjē Giljē mums izsacījās sarunā Francijas soļotāju savienībā, kad tur kopā ar mūsu Parizes sūtniecības attāšēju Albertu ieradās Daliņš stādīties priekšā:

„Mums, Francijā, ir gan daudz skrējēju, bet istu soļotāju maz. Tāpēc mums bija sevišķs prieks dzirdēt jau no jūsu pretinieka — Švaba par Jums atsauksmi labu. Vēl jo vairāk priecājamies Jūs apsveikt personīgi un iepazīties ar Jums. Pagaidām še mūsu štabā — birojā, bet 28. septembrī Kolombas stadionā criterium des marcheurs sacensībā. Jūs redzēsiet, mums ir arī labi, īsti soļotāji, kas soļo nevainojami“ ...

Paralēli sporta ziņā šaubīgi tirai „ielu soļošanai“ un arī profesionālam soļošanas sportam Francijā attīstījies nopietns soļošanas sports Francijas vieglatlētikas savienības uzraudzībā, kam ar minētām „atrakcionu soļošanas sacensībām“ nav nekā kopēja. Arī še, zināms, notiek daudz sacensību uz ielām, šosejām u. t. l.

Tomēr zem stingras kontroles. Pielaižot tikai soļotāju savienībā reģistrētos soļotājus — noteiktus amatierus. Tāpēc arī Daliņam Parīzē ierodoties un pieteicoties Francijas soļotāju savienībā, pirmais jautājums bija: „Vai Jūs esiet amatiers?“

Sak, ko var zināt. No tālas zemes, mums vēl maz sportā pazīstamas, jūs nākiēt. Var jau būt, ka viss ir kā vajaga, bet iepriekš mums jābūt jau skaidrībā, lai nebūtu nekādu pārpratumu.

Bez šaubām, ka franči nevarēja būt arī aizmirsuši 1924. gadu. Turpat Kolombas stadionā, taču notika pasaules olimpiāde. Un arī pirmā nepatīkamā, neizdevīgā pirmo iespaidu apmaiņa starp mums un frančiem.

*

Starp daudz un dažādām soļošanas sacensībām, kas Parīzē notiek ik svētdienas, ievērojamākais ir t. s. „soļošanas derbi“ („Derby des Marcheurs“. 110 kilometru distancē. Te frančiem labi, izcili soļotāji, kā Degranžs, Lallemands, Mans, Saincs, Teno, Lemersjé, Dekristoforo (itālietis) un daudzi citi. Arī ārpus Francijas robežām pazīstami vārdi.

Jau otro gadu pērn Parīzē notikušās „criterium des marcheurs“ ir tagad otrs lielākais soļošanas sporta notikums Francijā.

*

„Nav viegls uzdevums — dabūt pie starta tādus koreifejus, kā pasaules meistarū Švabu. Viņa aizpagājušā gada uzvarētāju Valenti un citus. Tāpēc mums sevišķs prieks redzēt ierodamies šoreiz pie starta arī otro Švaba uzvarētāju — jūsu Daliņu.“ — piezīmē Giljē.

*

Par Daliņu franči jau labi informēti caur Švabu. Daliņu pazīst no „Quer durch Berlin“ sacīkstēm, kur viņš jau pēc sava pirmā starta panākumiem vērsis uz sevi visu „fachmaņu“, t. i. speciālistu uzmanību.

Kas tik tālu ticis, ka jau pirmā startā var apdraudēt lielā pasaules rekordista — Švaba uzvaru, to pazīst jau plašāki, kā tikai uz vietas, kur notikušas sacensības. Vēl jo vairāk pēc tam, kad — savās pašu mājās Berlīnē — notiek ne no viena „fachmaņa“ līdz tam negaidīts pārsteigums: līdz šim gandrīz itnemas soļošanas plašākai pasaulei nepazīstamais latvju solotājs Daliņš uzvar, par „neuzvarāmu“ savā speciālā distancē — 25 kilometros — uzskatīto, pasaules rekordistu Švabu. Vēl lielāku pārsteigumu Daliņš sagādā ar savu uzvaru pār Švabu Rīgā vēl divās citās distancēs: 1 angļu jūdzē un 15 kilometros.

Pēc tā Daliņa vārds jau kļuvis pazīstams gandrīz visā sporta pasaulē. Par to liecina jau tas vien, ka pat tālās Itālijas prese veltījusi Daliņam ne vienu vien sleju.

Vēl priekš Valentes aizbraukšanas, kā stāsta pats Valente, pērn visa Itālijas sporta prese kā paredzāmo uzvarētāju Parīzē pareģojusi nevis viņu — Valenti, bet gan latvieti Daliņu.

Tāpēc arī iebraucot Parīzē, Valente dzīvi interesējās redzēt Daliņu jau priekš sacīkstēm.

„È un homo molto forte“, t. i., „loti stiprs vīrs“, apbrīno mazais Valente, samērā ar viņu augumā lielo Jāni Daliņu, kuŗu viņš arī sauc „Džiovanisimo“, t. i. „lielo Jāni“.

„Gluži tāds, kā viņu arī stādījos sev priekšā.“ pie-

JĀNIS DALIŅŠ.

Daliņa ceļa sagatavotāji.

Vecmeistari : A. Kalniņš, A. Rukss, Podziņš un Adlers.

Latvijas labāko soļotāju kvartets.

J. Kavals, A. Kalniņš, J. Dūrens un J. Daliņš.

Daliņš uzvar smaidot.

„Marsa” sacīkstēs Rīgā, 1929. g., 3. km. vecmeistaru
A. Kainiņu (pa kreisi) un Bonapartu (Jelgava).

Daiņa pirmie lauri ārzemēs:

„Quer durch Berlin” sacīkstēs 1930. g. Pa labi A. Motmīllers,
pa kreisi K. Bukass.

Jāņa Daliņa finišs.

Švabs apsveic Daliņu ar uzvaru.
Rīgā. Latvijas sporta biedrības laukumā, 1930. g.
7. augustā.

Daliņam Latvijā nebija pretinieka
 jau pirmos viņa sporta gaitu gadus (LSB „cēlojoša kausa” sac.)

Daliņš un Valente Parizē, Ko-
 lombas stadionā 28. XI. 30.

Valente apdzen Švabu.
 15. klm. (31. V. 31.) un uzvar.

Pastāvīgi sacenši.
Daliņš un Švabs.

Pēc Iļeļas ciņas Parizē Kolombas stadionā, 25 km. „Criterium des marcheurs” sacīkstēs:

No kreisās: sūtnis Šūmanis, J. Daliņš, sūtn. sekr. Vīgrabs, sūtn. sekr. Alberta kdze, sūtn. sekr. Alberts, žurnālisti: Siedichs un E. Tūbells.

Dalīņu kā triumfatoru sagaida Rīgā.
Stacijas atgriežamies no Parīzes „Criterium des marcheurs”

Jānis Daliņš 5. kl. ved jau no starta (30. V. 31., Rīgā, LSB laukumā).
Alz Daliņa A, Bubenko (Valmieras sp. b-ba), Švabs (Šveice), Valente (Itālija),

Kā Švabs aizrāvās gaŗām Daliņam
pēdējos 30 metros finiŗā 5 klm, jaunā pasaules rekorda
laikā (30. V. 31., Rĩgā, LSB laukumā).

Valente Rīgā 31. maijā 1931. g.

LSB laukumā mēģina „sist” pasaules rekordu 15 km.

Švabs Rīgā 31. maijā 1931. g.

15 kilometros bija vājš pretinieks Valentem.

„Davids ar Goliatu" —

Populārākie Vācijas soļotāji — pasaules meistars Švabs (pa labi)
ar savu skolnieku Dilli — Quer durch Berlin sacīkstēs 1930. g.

Armando Valente,

pasaules rekordists 20 un 25 km. un 2 st. sološanā,
un Itālijas meistars 1922.—25.—26.—27.—28.—29. g. g.

zīmē vēl Valente, pētot savu pretinieku no galvas līdz kājām.

„Esmu arī gatavojies uz nopietnu konkurenci šīm sacīkstēm,“ valširdīgi atzīstas Valente un steidzas tūlīt arī iepazīstināt klātesošos, starp tiem arī Jāni Dalīnu, ar saviem treniņos uzrādītiem sasniegumiem. Gan piecos, gan desmit kilometros. Nevienu vārdu tomēr neminot par „savu formu“ 25 kilometros, kuriem viņš speciāli gatavojies.

Jānis Dalīņš tomēr maz interesējas par to, ko saka Valente par sevi. Viņš joprojām paliek pārliecībā, ka ne jau Valente, bet gan Švabs ir viņa bīstamākais konkurents.

*

Kā vēlāk noskaidrojās, Valente sacīkšu priekšvakarā bija tomēr „atklājis“ Francijas soļotāju savienības prezidentam Giljē savu nodomu: — „criterium des marcheurs“ sacīkstēs „taisīt uzbrukumu pastāvošam Švaba pasaules rekordam“, kuŗu viņš cerot labot pat pa veselām divi minūtēm.

Tā arī notika.

*

Atvaļoties no mums, Parīzes lielā sporta laikrāstā „L'Echo des Sports“ redakcijā, kur notika pirmā satikšanās un iepazīšanās starp Valentī un Dalīnu, Francijas soļotāju savienības sekretāra Poanselē klātbūtnē, Valente piezīmē: „Nu, tad uz redzēšanos svētdien Kolombā! Tur uzvarēs stiprākais no mums.“

Lai cik pašapzinīgs arī būtu Valente, viņš tad vēl tomēr nebija drošs par savu uzvaru. To liecināja viss viņa nedrošais stāvs. Uztraukto, dedzīgo acu skats, pētot savu pretinieku, kuŗu, kā viņš izsacījās, „bija skrējis skatīt.“

Kā daudz piedzīvojis sportists, kas savās 13 gadu ilgās sporta gaitās bija redzējis ne vienu vien nopietnu pretinieku, tas toreiz aizgāja domīgs...

*

Cik nopietni Valente bija ņēmis Dalīnu priekš sacīkstēm un arī tanīs, liecināja Valentē taktika no gala līdz sākumam.

Viņš rezervēti sāka. Turējās pavisam aizmugurē. Ir Švabam, ir Daliņam pirmos 5 kilometros, visu laiku stingri novērodams abus. Tad nāca arvien tuvāk un tuvāk. Atstāja aiz sevis drīz vien Švabu. Pienāca klāt Daliņam. Un kad redzēja, ka Daliņš nedomā nemaz pārtrīnāt tempo, ielaisties ar viņu ciņā, ar strauju rāvienu aizgāja garām Daliņam un tādā pat straujā tempā turpināja soļot, ar katru riņķi pa metri 15—20 attālinoties arvien vairāk no Daliņa.

„Valente jūta savu laiku nākušu un lieliski to izmantoja. Viņa taktika tagad ir skaidra: cik tik vien var, atraudies no pakalpalikušiem abiem saviem bīstamākiem konkurentiem — Daliņa un Švaba — un iegūt zināmu drošu handikapu (priekšā guvumu). Gan jau tad vēlāk būs vieglāk. Drošs, kas drošs!

Kad Valente dabūja no sava menadžēra — pavadona zināt, ka viņam izredzes labot pasaules rekordu, jo temps lielisks, viņš rāva „tiešām kā negudrs“, kā to kāds franču tiesnesis raksturoja.“

„Sākumā trakoja mūsējie! Tagad Valente!“ piezīmēja franču soļotāji skatītāju rindās un arī tiesneši, kas tagad palika uzmanīgāki un neatlaidīgi sekoja Valentē soļošanas veidiem.

„Temps ārkārtīgs, tomēr regulārs.“ bija viņu atbilde uz jautājumiem: „Vai Valente neskrien?“

*

Daliņš ar savu spēcīgo soļošanas veidu, stingro stilu, kas tiešām nedeļa ne mazākās šaubas par viņa tūrumu, jau no paša sākuma bija iekarojis stingro franču tiesnešu atzinīgumu.

„Korekts stils. Nevainojams no galvas līdz papēžiem!“ atestē pats galvenais sacīkšu vadītājs — Francijas rekordists — soļošanas meistars un olimpiskais Francijas labākais soļotājs Klermonts.

„Pakļiedziet jēl jūsu Daliņam, lai viņš vairāk izmanto savas lielās priekšrocības: spēcīgo un slaido soli. Viņam jāsoļo tikai elastīgāki. Laižot darbā vairāk gurnus — rāvienam. Paskatiet Valenti. Viņš daudz mazāks, bet kas viņam par soli! Un tomēr, nāks laiks, kad pārāks būs jūsu Daliņš. Tagad vēl nē! Tehnika uzvar, ne spēks!“ — Jūsme Francijas vecmeistars Dekrom-

beks, noskatoties līdz ar mums tiešām aizraujošā cīņā, kur katram savs stils, sava tehnika, tāpat taktika un rāviens.

*

Valente pa to laiku jau priekšā Daliņam vairāk kā pa 300 metru, 500 metru garā sacensības celiņā. 15 kilometru Daliņš veicis 1 stundā 15 minūtēs un 20 sekundēs, bet Valente 1 stundā 13 minūtēs 12 un trīs piektdaļas sekundēs.

13. kilometri Daliņam pagājušais Švabs tagad arī mēģina atrauties no Daliņa.

Valente iet joprojām kā mašīna. Izdodot visu, kas tam iekšā.

Valēju muti, viņš, liekas, neelpo, bet rij gaisu. Viņa drudzainais skats kā magnetizēts vērsts uz priekšu.

Tūvojas 20 kilometri. Daliņš vēl joprojām aiz Švaba, bet Valente jau izrāviens priekšā Daliņam tūvu pie 400 metriem.

Beidzot veikti arī 20 kilometri. „Valente tos veicis“ 1 stundā 40 minūtēs 17 un četrās piektdaļās sekundēs — Švabs — 1 stundā 40 minūtēs un 6 sekundēs, bet Daliņš 1 stundā 38 minūtēs 6 un četrās piektdaļās sekundēs ziņo rezultātus.

Tad Daliņš paātrina tempu un sāk iedzīt Švabu. Brašā tempā un stingrā solī Daliņš pāiet garām Švabam, kurš nespēj vairs sekoj Daliņam.

Daliņš, pamudinājumu skubināts, tagad tikai sāk iedzīt Valenti, kurš pa to laiku pienācis klāt Švabam pa veselu riņķi, t. i. taisni puskilometru.

Valente cenšas aiziet garām Švabam, bet vairs nevar. Valentē temps samazinās un viņš atkrīt arvien vairāk. Daliņš tagad ar katru riņķi arvien vairāk atkal attālinās no Švaba, bet iedzīt Valenti nav vairs domājams.

Diemžēl, jau par vēlu.

*

Kā daudzi, tā arī Daliņš pārrēķinājies ar Valentē spējām, domājot, ka viņš neizturēs līdz galam. Valente tomēr izturēja un uzvarēja.

*

„Un tomēr — nākošā reizē, esmu vairāk kā pārliecināts, uzvarētājs būs Daliņš, ja vien kļūs elastīgāks, vieglāks un straujāks,“ piezīmē šoreiz vienā balsī ir Galjē, ir Dekrombeks.

*

„Daliņš é un huomo molto buono,“ (Daliņš ir ļoti labs), lūdz Valente pārtulkot Daliņam, kratot viņam roku pēc finiša. „Viņš ir viens no labākajiem Eiropas solotājiem, jā, varbūt, pat visā pasaulē. Šoreiz viņš man zaudēja kā mazāk piedzīvojis un, laikam arī, mazāk trenējies. Daliņš tomēr ir stiprāks kā es. To es jūtu. Es uzvarēju ne ar savu spēku, bet ar tehniku. Tā jāstudē arī Daliņam savos turpmākos treniņos. Ar lielāko prieku gaidīšu Daliņu reiz Itālijā. Tur mēs varam vēl reiz izmēģināt savus spēkus.“

„Ā reviderci in Genova!“ (Uz redzēšanos Dženovā!) nobeidz savu uzslavu Daliņam enerģiskais Valente, no kuŗa var daudz ko mācīties.

*

Francijas prese vienbalsīgi atzinīgi atzīmē Daliņa startu Parīzes „criterium des marcheurs“.

„L'Echo des Sports“ vārdu pa vārdam raksta:

„Latvietis Daliņš, kuŗš beidza kā otrais, samērā tuvu aiz uzvarētāja, uzrādīja skaistu stilu, kaut viņam arī trūkst vingruma.“

Visvairāk sajūsmināti par Daliņa lielisko gājienu franču solotāji, kas nevar beigt vien apbrīnot „latvieti Daliņu“, kuŗš tik ātri iekarojis sev pasaules slavu.

Ciņa pasaules rekorda dēļ.

12.000 acu liecinieki.

Nekad vēl Rīga sporta dzīvē nebija piedzīvojusi tādu uzbudinājumu, kā 30. un 31. jūnijā, kad notika sengaidītās revanša cīņas starp Daliņu, Valenti un Švabu. Tas arī saprotams: mums, latviešiem reiz radies savs vīrs, kam pilnvērtīgs svars pasaules labāko sportistu spēju svarukausā. Tas mūsu brašais valmierietis Jānis Daliņš.

Vairāk kā 12.000 skatītāju nākuši noskatīties šās aizraujošās cīņas, kas divas dienas risinās Latvijas sporta biedrības laukumā. Tas pirmo reiz izrādās par mazu, lai uzņemtu visus sacīkšu gaitas vērotājus. Saulaini siltā sestdienas pievakare kā radīta sporta sacensību gaitām. Plkst. 6 visas vietas jau publikas pārpildītas, bet lauzu straume plūst arvien vēl klāt.

Beidzot, elektrisko pastiprinātāju pāraidīts, skaļruni atskan bravūrs maršs un sporta laukumā disciplinēti iesoļo sportistu — sacensību dalībnieku kolona ar vējā plandošu valstskarogu priekšgalā. Tam seko sacīkšu rīkotāju — sp. b. Uniona, kā arī Itālijas, Vācijas un Šveices karogi, vēstot, ka savas valsts krāsas un savas tautas sporta slavu atbraukušie sportisti-ārzemnieki grib godam spodrināt. Publika jūsmīgi apsveic visus sacensību dalībniekus.

Sportistus sveic arī olimpiskās komitejas priekšsēdētājs J. D i k m a n i s, novēlot draudzīgā cīņā gūt dažus panākumus. Sacensību dalībnieki atbild ar skaļu, trīskārtīgu „sveiks!“

Lielās starptautiskās sacīkstes ievada ar vingrošanas demonstrējumiem un dažādām sacensībām vieglatlētikā.

Neraugoties uz to, ka arī šīs sacensības rit visai dzīvi un sporta ziņā interesanti, tomēr publika ar nepacietību gaida, kad sāksies soļošana.

Soļošanas sacensību noskatīties ieradusies cilvēki, kas nekad sporta laukumā nav bijuši un sporta sacīkstes nav redzējuši. Visiem gribas redzēt, kā cīnīsies Daliņš pret slaveniem pasaules meistariem Valenti un Švabu, par kuŗu cīņām tie gan dzirdējuši, lasījuši, bet nu var paši savām acīm redzēt, kā soļo pasaules rekordisti, un ko spēj sacensībā ar viņiem pašu spēks — Jānis Daliņš.

Nav viegli dabūt pie starta daudz pirmklasīgu spēku. Kādā sporta veidā tas arī nebūtu. Vēl grūtāk soļošanā, kur izlase mazāka kā citās sporta nozarēs. Pie tam tādus spēkus, kas visi vēl nav teikuši savu pēdējo vārdu. Bet kuŗu vārds gan jau kļuvis skanīgs visā pasaulē. Vai nu ar rekordiem vai izciliem sasniegumiem.

Līdz šim tāda izdevība bijusi tikai lielākām pasaules

pilsētām, kā: Londona, Berlīne, Roma, Amsterdamā, Antverpene, Ģenuja, Milāna, Birmingama un tālās, bagātās Amerikas: Ņujorka, Bostona, Čikago.

Tādu sacikšu noorganizēšana prasa nevien lielus un grūti veicamus sagatavošanas darbus, bet arī milzu materiālus līdzekļus — izdevumus. Tie attaisnojas tikai pie plašu masu intereses un pretimnākšanas, apmeklējot tādas sacikstes. Līdz šim Rīgas sporta publikas lielā interese sportam saistījās gandrīz vai vienīgi ar futbolu.

Bet jau Nurni pirmais starta Rīgā rādīja, ka nevien mūsu sporta publikas, bet arī plašas sabiedrības interese ir liela un tauta — skatītāji atsaucīgi kā čakli sacikšu apmeklētāji, ja vien izdevība redzēt saistošas sacensības, lielu cīņu. Nevien Rīgas, bet visas Latvijas interesenti spidoši izturēja lielo pārbaudi — kuplināt skatītāju rindas. Rīga var būt lepna, ierindojoties pasaules lielāko pilsētu vidū ar savu skatītāju masām „lielo sporta dienu“ gadījumos.

*

„Ved Dalinš ar Bubenko.“

Jāsaka, ka sacikšu pirmā diena arī sākas pilnīgi zem Dalinā triumfa zīmes. Viņam uznākot laukumā, nošalc jūsmīgo skatītāju applausu vētra. Atskan gan novēlējumi: „uzvarēt!“ gan pamudinājumi: „Dalin, turies!“ It sevišķi jūsmo jaunatne.

Pirms stājies pie starta, ar skaistu sportisku žestu laukumā nāk pasaules rekordists itālietis Valente. Sava kluba „San Džordžio“ vārdā Valente pasniedz Dalinam vērtīgu draudzības balvu — sudraba kausu.

Sirsnīgs abu skūpstis zīmogo neliekuļotu simpatiju aplicinājumu.

Soļotāji jau nostājušies cīņas gatavībā. Pēc starta aicinājuma: „Ieņemt vietas! Gatavi!“ 5 klm. solojuma astoņu dalībnieku garā virkne jau pirmos desmit metros izstiepijas stipri retinātā kolonā.

Bet kas tad tas? Visiem liels pārsteigums — redzot izraujamies soļotāju priekšgalā nevis pasaules rekorda kandidātus — Valenti, Švabu, Dalinū, bet Universitātes

sporta Dzenīti, kurš jau pēc 150 nosolotiem metriem atstāj ne tikai cīņas laukumu, bet arī skatītājus nezināšana un nesaprašanā...

„Ved Daliņš ar Bubenko, savu treniņa biedru — arī valmierieti. 15 metru iepakal iet jelgavnieks Kavals. Ceturtais šveicietis Švabs, piektais Valente — Itālija!“ ziņo skaļrunis, informējot tūkstošus skatītājus, kas kā dzīvs mūris ieslēdz cīņas lauku. Tie tikpat elektrizēti kā tuvojošā pārkoņa negaiss.

„Uzber ogles! — Uzber ogles! — Nežēlo papēžus! — Velc, Daliņ! — atskan jau pašā sākumā no visām pusēm.

„Pirmais riņķis veikts 1 minūtē 17,5 sekundēs.“ steidz ziņot skaļrunis. Otrais riņķis — 1 m. 21,5 s., trešais — 1 m. 22,2 s.

„Vai traks!“ nenociešas pat vecmeistars Alfreds Kalniņš, kas ar chronometri rokā seko Daliņa gaitai. „1 kilometrs 4 minūtēs 13. „Donnervetter! Bet to viņš ilgi neturēs,“ kratot galvu nervozē vecmeistars. „Un kā vēl turēs!“ karsti iebilst Valmieras sporta biedrības sirmais priekšnieks Špilbergs, kuŗa skats kā pienaglots seko abu sporta dēlu cīņas gaitai.

„Ceturtais riņķis veikts 1 min. 22,6 sek. Ved joprojām Daliņš. Bubenko atkrit. Švabs paātrina tempu. Valente iedzen Kavālu,“ nepārtraukti ziņo skaļrunis.

Daliņa temps joprojām straujš, bet samērā vienmērīgs. Daliņa solis vieglāks, elastīgāks, kaut gan vēl samērā daudz lēnāks kā Švaba un Valentē.

„Tas jau iet kā „Zingera“ šujmašīna,“ raksturo Švaba gaitu kāda sporta entūziaste.

— „Paskat tik vien uz to Valenti! Kā kaučuks lokas,“ jūsmo kāda cita.

— „Man tomēr patīk labāk mūsu Daliņš! pietiekoši skaļi, lai to sadzirdētu arī tālākās skatītāju rindās, jūsmo kāda daiļava.

Pa to laiku risinās sīva cīņa starp Daliņu un Švabu. Pēc noietā pusceļa Švabs pēkšņi pāriet uz ārkārtīgi strauju tempu. Nākošos divos riņķos viņš jau iedzinis Daliņu un mēģina arī tūlīt aiziet viņam garām.

Visvairāk par to uztraucas publika, kas tagad vienā takti nepārtraukti sauc: „Da-a-liņ! Da-a-liņ! Da-a-liņ!“

Daliņš arī nelaiž Švabu garām. Tad ar strauju iz

rāvienu 8. riņķī Švabs beidzot tiek garām savam pretiniekam, bet cīņas karstumā uzskrien ceļa nožogojuma stabiņam, līdz ar to strauji pasitoties sānis pa labi, un ar vienu kāju pakļūst taisni zem Daliņa kājām, kurš šīni acumirkli sparīgi trauc uz priekšu. Šīs mazās katastrofas sekas: Švabam norauta kurpe. Viņš saliecas, lai to sakārtotu. Arī Daliņš apstājas un grib savam pretiniekam palīdzēt. Par šādu Daliņa džentlmenismu daļa tuvumā stāvošās publikas pavisam neapmierināta. Par to Daliņš neliekas zinīs, un turpina sacensību tikai tad, kad Švabs ir atkal cīņas spējīgs.

Zaudētas vismaz 5, cīņai tik neatsveramas sekundes, bet neskrambāts palicis Daliņa sporta godīgums. Cīņa kļūst arvien spraigāka. Drīz vien ved jau atkal Daliņš, kuram kā ēna uz papēžiem seko Švabs. Publiku tas nervozē un kairina.

Negaidīti braši soļo arī otrs valmierietis A. B u b e n k o. Viņš visā klusumā Valmierā kopā trenēties ar Daliņu un tagad rāda, ko īsti var, kad konkurence spiež. Bubenko šoreiz pārspējis pat pats sevi, izdevās vairāk, kā citi gaidījuši un pat vairāk, kā pats cerējis.

Par viņu Daliņš vēl sacīkšu priekšvakarā smīnot ieminējās sporta žurnālistiem: „Par sevi nekā neteikšu. Cīņai esmu gatavojies. Ko spēšu, rādīs sacīkstes. Bet daru uzmanīgus uz savu treniņu partneri Bubenko. Viņš spējīgs „iezāgēt“, t. i. sagādāt pārsteigumu pat dažam labam mūsu meistaram.“

Un tiešām: Bubenko šoreiz bija otrs mūsu spēcīgākais reprezentants. Viņš tālu atstāja aiz sevis jelgavnieku J. Kavalu, kurš nebūt nebija vājā formā, bet tomēr bija par lēnu šim pasaules rekorda laikā ieturētam soļošanas tempam.

Bet kas tad ar Valenti, kurš jau pirmā gājiena riņķī ar savu reti izkopto soļošanu izpelnījās visu klātesošo simpatijas.. ?

Viņš par daudz aizlaidis priekšā ir Daliņu, ir Švabu, un nespēj vairs atgūt Daliņa un Švaba divkaujā trīs riņķos zaudētos 30 metrus.

Daliņa — Švaba cīņa.

Vēl atlikušos divi pēdējos riņķos joprojām ved Daliņš. Velti Švabs vairākkārt mēģina „aizraut“ viņam garām. Līdz mērķim atlicies tikai vēl pusriņķis, kad Daliņš uzsāk strauju finišu. Tūkstošu gaviļu saucienu pavadīts, Daliņš ar katru soli, liekas, paātrina savu, jau tā straujo „spurtu“ — izrāvienu, lai atkratītos no Švaba. Švabs tomēr kā neatlaidīga ēna turpina sekot Daliņam cieši aiz muguras.

Atlicies vairs tikai 120 metru no mērķa. Spēcīgiem, tālu ejošiem soļiem vēl joprojām ved Daliņš, rādot papēžus Švabam, kuŗa solis tagad kļuvis drudzaini ātrs.

Skatītāji jau sen kā „izlēkuši“ no savām pozīcijām. Kas sēdēja, viss viens, vai tribīnu pēdējā rindā, vai lep-nās ložās, — tagad stāvus kājās. Kas stāvēja līdz tam samērā mierīgi un disciplinēti cieši vienā aiz otras sablīvētās rindās, tagad lien viens otram uz kamiešiem. Visi izauguši — vismaz par tik daudz, par cik var pastiepties uz pirkstu galiem.

Viss laukums verd kā raganu katls. „D—ā—ā—liņ! Dā—ā—liņ! Dā—ā—liņ!“, skan tagad jau drīzāk draudoši, kā pamudinoši. Šai nepārtraukto skaņu orkānā pat lielgabala šāviens izskanētu ne skaļāki kā pātagas cirtiens trakojošās vētras vai pērkona dārdonā.

Kaut pagājušas tikai dažas sekundes, tās liekas kā mūžība. Visu skati pārmaiņus klejo gan no Dāliņa uz Švābu, gan no abiem uz mērķi, kuŗam Dāliņš, liekas, tuvojas tagad kā drošs uzvarētājs. Pie tam vēl jauna pasaules rekorda laikā.

Dāliņam izdevies pat metrus divus atrauties no Švāba. Skatītāji to attestē ar jaunu uzgavilējumu.

Aizmirsts trešais, sākumā pat galvenais šo sacīkšu favorīts — pasaules rekordists Valente, kuŗa soli tagad salīdzinot ar Dāliņu un Švābu liekas, itkā paguruši, apsi-kuši. Un tomēr chronometrs rāda, ka arī viņa temps ir joprojām negaidīti straujš...

Vēl tikai 100 mitru šķir Dāliņu no senlolotā mērķa, kuŗu viņš jau var saskatīt taisnā līnijā, izejot no laukuma celiņa pēdējā loka.

Liekas, Dāliņš jau drošs uzvarētājs, jo Švabs vēl jo-

projām metrus divus aiz viņa. Čīna tagad risinās uz taisnā 100 metru celiņa tribīnu priekšā. Vēl 80, tad 70 metru tikai šķīr Dāliņu no mērķa. Bet... izzudusi divu metru starpība starp Dāliņu un Švābu. Ar neviena nepamanītu rāvienu Švābs 20 metros izlīdzinājis starpību starp sevi un Dāliņu.

Vēl tikai 40 metri Dāliņu šķīr no uzvaras un jauna pasaules rekorda, kad pēkšņi Švābs ar negaidītu strauju izrāvienu pagrūžas garām Dāliņam, kurš pa to laiku vairs tikai metrus trīsdesmit no mērķa.

Pa vēlu attopas Dāliņš un... zaudē cīņu, kad viņa likās visiem un arī pašam Dāliņam tik pat kā jau vinnēta.

Momentā, kad Švābs aizraujas neatvairāmi garām Dāliņam, viņa seja itkā pārakmeņojas. Nobāl. Sastingst skats. Viss, līdz šim viņa spēcīgais, cēlais stāvs itkā sašļūk. Skatā izsakās neapraķstāmas ciešanas...

Pa to laiku lentu kā uzvarētājs jauna pasaules rekorda laikā 21 minūtē 57,8 sekundēs, — rauj rutinētais un, redzams, šoreiz revanšam un arī jaunam pasaules rekordam labi sagatavotais Švābs.

Dāliņš, redzot cīņu uzvaras dēļ zaudētu, redzami samazina tempu un caur mērķi iet nepiespiestā solī un tomēr tikai par septiņām desmitdaļām sekundes zem līdzšinējā, kopš 1918. g. pastāvošā pasaules rekorda — 21 m. 59,8 sek., kas pieder dānim Rasmusenam.

Valente pienāk 40 metru iepakal, jau pa gabalam atmetot ar roku. Viņš nemaz nemēģina vairs „izsist laiku” un grib pat nebeidzis distanci noiet no laukuma. Tikai ceļa tiesneša pamudināts, Valente iziet gausiem soliem caur mērķi — un tad vēl 23 m. 24,8 sek.

*

Cīņas traģēdija.

Publika, kas jau bija pietrūkusies kājās un arī pa ceļam uz mērķi, lai apsveiktu Dāliņu kā gaidāmo uzvarētāju, itkā apraujas. Policisti, kas tuvumā, un kas dodas arī uz skrejceļiņa, lai savaldītu skatītāju masas, paliek bez darba... Tikai uz mirkli. Jo daži temperamentīgākie sporta entūziasti tomēr iešturmē, ja ne visu laukumu, tad

tomēr Dāliņu. To suminot par lielisko cīņas momentu un vēl jo lieliskāko rezultātu.

Tā ir katras cīņas traģika, ka uzvarētājs var būt tikai viens. Šo momentu sev lieliski bija „izrāvis“ Švabs ar savu fenomenālo finišu, ar kuŗu tas aizvien bijis ne tik vien bīstams, bet arī neuzvarāms, ja viņa pretinieks to pielaidis plecu aiz pleca pēdējos metros, kas abus šķir no kopēja mērķa — šauras, baltas, krūšu augstumā izstieptās lentītes, kas nes nevien uzvaru, bet arī ar to saistīto slavu...

No priekiem par savu uzvaru, Švābs dodas gaisā palēkdams uz laukuma vidu, kur viņu gaida viņa kundze ar treniņa uzvalku.

Švabs noņem savas melnās raga brilles, kuŗas tas nes cīņā tikai pretinieku maldināšanas nolūkos — lai tie par daudz dziļi nevarētu ieskatīties viņa sejā, acīs un nenolasītu no tām: cik tālu viņš „izpumpējies“...

Švabam pietiekoši daudz iemeslu būt priecīgam. Viņš pēdējos divos gados zaudējis Daliņam vienu pēc otras piecas lielas cīņas: divreiz Berlīnē, divreiz Rīgā un vienreiz Parīzē. Pēdējā — Parīzē — viņš pat zaudējis savu pasaules rekordu, kaut arī ne Daliņam, bet Valentem, tomēr Daliņam Valenti spiežot izdot, cik vien var.

Un tagad — Švabs pierāda, ka viņš ir atkal Švabs: ikvienam, pat visspēcīgākam savam konkurentam — bīstams pretinieks. Arī pasaules rekordus no viņa vēl var gaidīt kuŗā katrā cīņā...

Apbrīnojama neatlaidība un ticība sev un savām kājām:

Ar pilnu tiesību Švabs tagad saka: „Pērn, pēc zaudētām cīņām Rīgā pret Daliņu izsacījos: „Es eju, viņš nāk!“ Tagad varu atkal sacīt: „Apdomājos un nācu atpakaļ.“ Gribēju turēt taču pērn doto solījumu: uzstādīt Rīgā jaunu pasaules rekordu. To tagad arī esmu veicis. Kaut arī tikai pēc vesela gada. Nav viegli sist pasaules rekordus“...

*

Pirmā lielā cīņa beigusies. Pirmo reiz Latvijā sasniegts jauns pasaules rekords, kuŗa realizēšanai liels nopelns arī latvju arāja dēlam — Daliņam...

Pašas debesis šoreiz bija labvēlīgas Daliņa soļojumam cīņā dēļ pasaules rekorda, no kuŗa viņu šķīra tikai dažas desmitdaļas sekundes, nokavētas tikai rutīnas trūkuma dēļ. Ja soļošana būtu notikusi pusstundu vēlāk, to nāktos pārtraukt pēkšņi uznākušā negaisa dēļ. Tas šoreiz ķēra 20 kilometru skrējienu dalībniekus. Neskatoties uz nemitīgām lietus gāzēm, zibeņiem un pārkoņa brāzieniem, kas dažās minūtēs pēkšņi pārsteidza ir skrējējus, ir skatītājus.

Lietū mirkstošie un skrejamā ceļa dubļos notašķītie 7 skrējēji izturēja līdz galam. Pārējos 4 dalībniekus lietus bija aizdzinis zem jumta līdz ar visiem tiesnešiem. Starp cietušiem šoreiz bija sacikšu vadītājs Lukstiņš ar mikrofonu un laika ņēmējs Bukass ar chronografu rokā. Tos abus, tāpat kā ASK laukumā futbolistus un dažus skatītājus, viegli bija ķēris zibens.

Ar to arī beidzās pirmā lielā diena Latvijas sportā, kas deva tik daudz aizraujošu karstu cīņas momentu.

*

Daliņš tur doto vārdu.

Daliņš nav no tiem, kas mīl daudz runāt. Sevišķi priekš sacīkstēm. Un arī ne vairāk pēc tām. Uz kuŗu katru jautājumu viņš jūms gatavs atbildēt gandrīz ar vienu un to pašu: „Nu, ko lai uz to saku?“ Vismazāk Daliņš mīl runāt par saviem rezultātiem. Vienīgi, ja viņu nokaitina, tad viņš paliek runīgs. Bet līdz ar savu lojālo atklātību, spējīgs pateikt arī vienu otru skarbu vārdu. Nemaz „caur puķēm“ nerunānot.

Kad sacikšu priekšvakarā Daliņš iepazīstināja valdsirdīgi savus abus pretiniekus: Valenti un Švabu ar savu treniņu rezultātiem, ziņojot, ka viņš 5 kilometrus apņemas veikt laikā, katrā ziņā no 21 m. 15 s. — 22 m. 15 s., tie abi kratīja galvas.

Švabs pat piezīmēja: „Tad Daliņš vil pats sevi. Ne Valente, ne es to spēj. Labi, ja 22 minūtēs 30 sekundēs veic 5000 metru.“

Kā vēlāk noskaidrojās, Švabs, šurp braucot, bija visā klusībā speciāli satrenējies šo distanci, kuŗā arī uzstādīja

jaunu pasaules rekordu. Tā tad viņš šoreiz vairs nebija tik atklāts, kā pērn, un neizpaua nekādu ziņu par sevi.

„Jūs, žurnālisti, nedrīkstiet dabūt vairāk zināt, kā jums tas vajadzīgs,“ mierīgi pasaka Švabs pie vakariņu galda, kad sāk interesēties par katra rezultātiem. Švabs šoreiz turēja savas kārtas aizklātas, lai iemidzinātu savu konkurentu — pārējo dalībnieku uzmanību, — un panāca savu — uzvaru.

Un Daliņš? — Turēja vārdu; nosolojot 22 min. 00,5 s.; tikai pa desmitdaļām sekundes no pasaules rekorda.

Līdz šim tikai 3 vīri bez pasaules rekorda (21 m. 59,7 sek.) īpašnieka Rasmusena var lepoties, ka 5 kilometrus veikuši zem 22 minūtēm. Tie ir — Itālijas priekškaŗa laikmeta izcilākais soļotājs — rekordists Fernando Altmani ar 21 min. 31,8 sek., tad Vācijas izcilākais soļotājs Hermans Müllers 1922 gadā ar 21 min. 05 sek. un 3) amerik. V. Plants 21 min. 50,6 s. Ņujorkā 2. febr. 25. g. Tagad tiem pievienojies arī Švabs ar negaidīti labu rezultātu 21 m. 57,8 s. Daliņu no tāda paša goda, ja varbūt pat ne lielāka, šķīra arī tik „viens labs rāviens“.

Otrā dienā no Daliņa prasīja to pašu, ko dienu iepriekš: uzvaru jauna pasaules rekorda laikā.

„Daliņ! Visas acis uz tevi vērstas.“

To zināja Daliņš. Uztraucās, apmulsa un pārsteidzās. Neviens tik sāpīgi neizjūt notikušo, kā pats Daliņš.

Kas daudz maz zin un pazīst Daliņu un viņa spējas, tas zin, ka uz viņu tomēr var paļauties. Viņš ir un paliek „mūsu cerība“...

Īsto skolu dod tikai piedzīvojumi. Soļošanas sportā tie vēl Daliņam jāgādā.

*

Daliņš uzdod...

Svētdien LSB laukumā jau vairāk kā stundu pirms sacīkstēm valda Rīgā vēl neredzēta aina. Skatītāju pilnas jau visas tribīnes un pirmās stāvvietas, bet masas nepārtukti plūst vēl no visām pusēm — ar vienu mērķi: jo ātrāk sasniegt laukumu.

Lietus sestdien drusku sajauc programmu. Bet otrā

dienā — svētdienā atkal saule kā izkausēts dzintars. Sēdvietas, stāvvietas, žogi, balkoni un jūmti pārpildīti.

Svētdienas programmu iesāk ar dažām mazāk nozīmīgām sacensībām.

Visi gaida 15 klm. soļošanu.

Vieglēm soliēm, viens pēc otra, laukumā, skaļu aplausu saņemti, uznāk Valente, Švabs, Daliņš. Publika savilņojas kā iekustināts ūdens.

„Būs karsti!“ atmet Daliņš uz informātoru jautājumu: „Kā jūtas?“ To pašu vienā balsī apstiprina arī Švabs un Valente. Pēdējais, paredzot karstāku cīņu kā vakar, jau nodrošinājis sev aukstu dušu pa ceļam cīņas gājienā, kaut arī no zeltera pudeles. Zināms, ar tiesnešu iepriekšēju atļauju.

Beidzot spalga starta šāviens, un skaļrunis tūlīt jau vēsta: „Ved Valente. Aiz viņa Daliņš, Švabs, Bubenko.“

Valente uzsāk strauju tempo. Pirmais riņķis 1 minūtē 23 sekundēs,“ ir tālākais vēstījums. Valente jau izrāviens metru 20 priekšā. „Otrais riņķis 1 minūtē 25,4. Trešais riņķis 1 minūtē 25,4, ceturtais — 1 minūtē 26,“ vēsta skaļruni.

Tā tad jauna pasaules rekorda laika tempo. To apņēmieš šodien sist Valente, kurš jau pērn Romā tam pieņācis klāt: tikai pus sekunde to šķirusi no visu pirmo 4 soļošanas galveno distanču turētāja — dāņa Rasmusena 1918. g. rekorda: 1 st. 10 m. 23 s.

Valente iet joprojām kā uzvilks pulkstenis, kaut arī tikai pa viens — divi sekundēm lēnāk, kā pirmos riņķos.

„Pirmais riņķis veikts vienā minūtē divdesmittrīs sekundēs. Otrais: vienā minūtē divdesmit piecās un četras desmitdaļas sekundes. Trešais: vienā minūtē divdesmitpiecas un četras desmitdaļas. Ceturtais: vienā minūtē, divdesmitpiecas un sešas desmitdaļas,“ ziņo skaļruni Valentē tempu.

„Daliņa temps: viena minūte divdesmitdeviņas sekundes, viena minūte trīsdesmit sekundes, viena minūte trīsdesmit sekundes.“

„Švaba: viena minūte trīsdesmitviens, viena minūte trīsdesmitviens, viena minūte trīsdesmit divas.“

Gluži kā biržā, kur akciju kursi ceļas, krīt, atkal ceļas. Vai beidzot stabilizējas.

Daliņā šodien nav saskatāms vairs vakardienas spars un spēcīgais rāviens. Liekas, viņš taupa spēkus.

Tāpat kā Švabs, kurš atkritis no Daliņa daudz vairāk, kā Daliņš no Valentem.

Sākumā veiktie 3 kilometri ir Valentem triumfs. Šodien liekas viņa diena. „Viņš raujas kā negudrs,” uztraucas dažas skatītājas, kas jūsmo ir Valentem, ir Daliņam.

Daliņš joprojām iet rezervēti, t. i. pat paliek lēnāks. „Viena minūte trīsdesmitdivas, viena minūte trīsdesmittrīs, viena minūte trīsdesmitčetras,” ziņo jau skaļruni.

Veikti jau 10 pirmie no 47 riņķiem. Nonākot starta vietā, pretim tribīnēm, Daliņš pēkšņi pagriežas sānis un dodas uz ģērbtuvēm.

Pērkoņa spēriens nebūtu izsaucis lielāku saviļņojumu, kā šis negaidītais Daliņa solis.

„Kas ar Daliņu? Kāpēc viņš uzdeva? Kas noticis?” birst jautājumi no visām pusēm.

„Daliņš nejutās labi! Vakardienas straujā saraušanās dēļ pasaules rekorda ar Švabu atstājusi stipri nogurdinošu iespaidu uz Daliņu. Viņš, vēl kā samērā jauns sportists, nav tā rūdīts, lai divas dienas no vietas ietu pasaules rekorda laikos. Tas viņam arī piedodami, tas var gadīties katram,” beidzot ziņo skaļrunis.

Skatītāji jūt līdz Daliņam un saprot: tas var gadīties katram. Pat pasaulslavenam Nurmi sacikšu laikā uznākuši vājuma brīži, un viņš ir bijis spiests atstāt cīņas laukumu.

Pa to laiku Valente jau veicis pirmos 5 klm. 22 minūtēs, 47,1 sekundēs, t. i., gandrīz par veselu minūti labāk, kā viņa uzrādītais iepriekšējās dienas laiks speciāli šīni distancē. Vēl joprojām tas turpina vienu riņķi pēc otra līdz pat 30 riņķiem, t. i. 10 kilometriem, kuri veikti 46 m. 36 s. „Tikai 1 m. 10 s. vājāki kā pasaules rekords šīni distancē — 45 m. 26,4 s.,” ziņo skaļruni.

Valente nosvīdis slapjš un tomēr lūdz vēl slapjuma. To viņam sniedz arī ar tiesnešu atļauju mūsu vecmeistars Alfreds Kalniņš. Tieši no zeltera pudeles, lejot Valentem uz galvas, kad viņš iet garām gar futbola vārtiem, kur sargājušies maza Rīgā esošo itaļu kolonija. Tie pamudina savu līdztautieti gan vārdiem, gan žestiem, mēģinot

viņam darīt zināmu, ka ja viņš tādā pašā tempā iztur tik līdz beigām, tad kritīs pasaules rekords.

Tas, liekas, tomēr maz līdz Valentem „spiest“. Viņš cīnās ar pirmām elpošanas grūtībām. Esot dabūjis dūrienus sānos, kā vēlāk paskaidro. Tās — kādreiz pār-cieta tifa sekas.

„Viņa temps tagad jau: viena minūte trīsdesmitviens, viena minūte trīsdesmittrīs,“ ziņo skaļrunī.

Valente jau iedzinis Švabu par veselu riņķi un mēģina iet garām Švabam. Švabs nelaiž. Notiek raustīta cīņa vairākus riņķus. Publika tagad visu uzmanību piegriež vienīgi šai abu soļotāju divkaujai.

Daliņa izstāšanās no sacensības jau, liekas, piemirsta. Švabs kaut gan ved tikai ar 1 m. 35 s., 1. m. 36 s. ātrumu riņķī, tomēr uzspiež šo tempo arī Valentem. Visi tālākie riņķi iet tādā pašā tempo. Beidzot Valente saņem un aiziet garām Švabam.

Tūkstošu ovāciju pavadīts, Valente kā uzvarētājs rauj lenti 1 st. 11 m. 40,4 s. Gan ne jauna pasaules rekorda laikā. Tomēr ar jaunu Itālijas rekorda sasniegumu.

Šoreiz Valente nav arī sasniedzis Daliņa pērn uzrādīto laiku 15 klm. cīņā ar Švabu — 1 st. 11 m. 20,8 s. Švaba laiks — 1 st. 13 m. 16,3 s., Bubenko laiks 1 st. 17 m. 43,3 s.

Valenti, kurš rauj lenti ar savu parasto žestu — paceļot labo roku, publika saņem jūsmīgām ovācijām. Viņš iekarojis daudz vairāk kā Švabs skatītāju simpatijas.

Visi nožēlo, ka Daliņš uzdevis. Ar viņa uzdošanu sacikstes zaudējušas savu spraigumu un nozīmi, jo visu sengaidītā cīņa taču nav notikusi. „Vakar cīņā nerunāja līdz Valente, šodien — Daliņš,“ spriež skatītāju rindās.

„Daliņš taupās svētdienai Valmierā. Tur viņš rādīs...“ prāto neapmierinātie, kas negrib pielaiest domas, ka varētu kaut kādu apstākļu, momentālas nelabsajūtas dēļ uzdot cīņu, kad viņu nule pat visi gaida iedegamies...

Beidzot, cilvēks taču paliek cilvēks... Pat labākā mašīna, motors var stāties klausīt vadītājam. Kur vēl cilvēka organisms, kas padots daudz un dažādiem blakus iespaidiem, kas skatītājam no malas nav zināmi. Vai

kuŗus viņš pat nevēlas zināt, jo viņu interesē tikai tas, ko viņš redz, vai nācis redzēt — pilnvērtīgu cīņu. Cīņu līdz beigām: uzvarai vai zaudējumam.

Ko saka Švabs un Valente.

Švabs, kas jau ne reizi vien nācis ar labu padomu talkā mūsu Daliņam, izsakās: „Nemaz nekrenķējos, ka man Berlīnē un šeit nedeva nekādas izredzes uzvarēt. Taisni tāpēc varēju būt mierīgāks. Daliņš taču bija favorīts, viņš arī vairāk bija uztraukts. Viņam bija uzlikta arī par daudz liela atbildība. Es saprotu Daliņa „uzdošanu“. Arī es otrā denā biju vismaz līdz pusceļam saguris un gribēju uzdot. Daliņam tomēr vajadzēja saprast, ka trešā vieta starp vienādiem spēkiem ir arī goda cienīga. Valentē taču kā trīskārtīgs rekordists nekautrējās, kad pienāca rīde mērķa trešais. Bez tam Daliņam vajaga vairāk rūdities cīņās. Viss viens, vai uzvar, vai zaudē. Norūdās ne caur uzvarām, bet caur zaudējumiem.

Daliņš par ātru sāka pirmos riņķus. Ja viņš būtu paturējies beidzamiem riņķiem to enerģiju, kuŗu izšķieda sākumā, tad arī viņš būtu sitis pasaules rekordu.“

— „Un kā ar kurpi, kuŗai uzmina Daliņš?“

— „Ēs būtu darijis tāpat, jo neviens no mums nebija vainīgs.“

Labprāt gribētu redzēt, kā Daliņš dzīvo, gatavojas, un ko varētu labot viņa treniņos. Domāju, ka viņš trenējās nepareizi, gatavojoties Losandželosas olimpiādei. 50 km. ir grūts numurs, kaut arī Daliņam labāk iet garas, kā īsas distances.

Daliņš man palīdzēja sist rekordu. Ja viņš būtu ar manu galvu, tad viņš varbūt nebūtu uzdevis. Man bija abu manu pretinieku forma labi zināma. Jau Berlīnē treniņā gāju 3 kilometrus pasaules rekordlaikā. Arī Valenti redzēju ejam. Tā kā zināju, ko spēju. Daliņš neticēja manām spējām, jo nezināja tās. Ja viņš to būtu zinājis, viņš, droši vien, būtu lietojis citādu taktiku. Pie vienādām spējām izšķirošā ir pareizi pielietota taktika.

*

Valente: vaļsirdīgi atzīstas, ka viņš novēlējis labāk Daliņam, nekā Švabam, ir uzvaru, ir jaunu pasaules rekordu. „Uzvaru pilnīgi pelnījis Daliņš, jo viņš rādīja gandrīz neiespējamo: sist pasaules rekordus īsākās distancēs, kādas soļošanā skaitās 5, 10 un arī 15 km., ir grūti. Ja viņš zaudēja Švabam pēdējā finišā — tad tas ir pareizas taktikas trūkuma dēļ. Tur Švabs ir nepārspējams.

Jūsu lielais Jānis (Vastro Giovannissimo) ir bez pārspilējuma — fenomenāls. Viņš mani pārsteidza jau Parīzē, kad, tikko iebraucis, skrēja viņu satikt, redzēt... Viņš un anglis Grīns (Green) ir stiprākie Eiropas kandidāti 50 km. Losandželosai.

Nezinu, kas bija ar Daliņu svētdien, kad viņš tik pēkšņi uzdeva jau sākumā, kad cīņa vēl nemaz nebija sākusies. Ja viņš to darīja slimības vai pēkšņi nejūtoties labi, kaut kādu iemeslu dēļ — attaisnojāmi. Ja uzdeva šaubu vai kaprizes dēļ — māj sportiski. Es, kas esmu pasaules rekordists, nekaunos zaudēt tajā laikā labākam no mums. Tur nekā nevar darīt. Katram savs laiks. To vajaga katram nogaidīt. Zināms, nedrīkst tikai to nogulēt.

Atklāti sakot, man jūsu Daliņš Parīzē patika vairāk kā tagad. Viņš tomēr labs. Viņā daudz materiāla. Daliņam, jo ātrāk, jo labāk, jāpāriet uz garām distancēm, kas viņam labāk padodas kā īsās.

— „Kā Daliņam jātrenejas 50 kilometros?“

Uz to Valente atbild diplomātiski: „Kā labāk iet, t. i. sākot ar vidēji garām distancēm: desmit, piecpadsmit, divdesmitpieci, pastāvīgi kāpinot. Tad atkal atpakaļ uz trīs tūkstoši, pieci u. t. t. Tad atkal kāpināt. Atkal atpakaļ. Tā līdz 40 kilometru.“

„Es,“ saka Valente, „savā sirdī jau cieši esmu ieslēdzis apņemšanos: „Losandželosā man jāsoļo 50 kilometri četri stundās, trīsdesmit un divās minūtēs.“

„Liela diena“ Valmierā.

Parasts, ka praviešus necieni savā dzimtenē. Daliņš un Valmiera šīnī ziņā izņēmums. Nekur citur nav

tik jūsmīga sporta tauta, kā Valmierā. Ne jau skaluma, bet sirsnības ziņā. Daliņš Valmierā iecienīts un iemīlots. Nevien savu panākumu, bet arī savas enerģijas un uzņēmības ziņā. Sevišķi pēc viņa lieliem panākumiem ārzemēs pret Eiropas labākiem sološanas meistariem — pasaules rekordistiem: Švabu un Valenti.

Valmieras vārds, pēc Daliņa spīdošiem panākumiem Berlīnē un Parīzē, kļuvis labi pazīstams visā pasaulē līdz ar Daliņa un Latvijas vārdu.

Saprotami, ka kopš Daliņa izciliem panākumiem — sološanas sports še visu citu sportu priekšgalā. Sološana un Daliņš vai Daliņš un sološana — tas priekš katra valmierieša viens un tas pats.

Tāpēc arī valmierieši ilgojās redzēt savu Daliņu paši savām acīm ciņā pret lieliem pasaules solotājiem — meistariem Valenti un Švabu, vairāk kā kurš katrs.

Ārzemju viesus — Valenti un Švabu — saņēma ar retu sirsnību. Rozēm, apsveikumiem, meijām, karogiem, ar mūziku gājienā. Viss lielā sirsnībā.

*

Svētdien, 7. jūnijā Valmierā bija tāds laužu saplūdums, kāds še nav redzēts nekādos svētku, tirgus, vēlēšanu, vai pat jaunkareivju iesaukšanas dienās. Skatītāju masas plūda gan no Valmieras tuvākās un tālākās apkārtnes, gan no Rīgas, Valkas, Cēsīm, Burtniekiem, Rūjienas... Kas gan visās lai uzskaita! Blakus jūsmīgai jaunatnei — sirmās māmiņas un smagā laucinieku darbā salikuši „vecu ozolu“ — laucinieku stāvi.

Pāri 5000 skatītāju jau vairāk kā stundu pirms sacīkstēm ar reti apbrīnojamu pacietību un kārtību gaida lielās ciņas momentu. Skatītāji novietojušies apkārt laukumiem kā dzīvs valnis. Izmantota katra vietīņa. Vairāk tūkstoš skatītāju novietoti laukuma vidū. Pilni skatītāju visi koki un žogi. Dažs atnācis pat ar savu krāģīti, trepītēm, vai kastī, kur pakāpties no pēdējām rindām. Kas vēlāk ieradies, vairs citur vietas neatrodot, noieties garšļaukus uz laukuma treka vaļņa, lai kaut citiem caur kājām, redzētu kaut ko.

— „Kaut ar vienu aci redzēt, kā ies Daliņam!“

Skatītāju pirmās rindās arī Daliņa tēvs un māsa. Brālis, arī Valmieras sporta biedrības biedrs, rīkotāju vidū. Iztrūkst vienīgi Daliņa māte. Arī viņa labprāt būtu nākusi. Vismaz paskatīties: „kādi tad īsti izskatās tie „auslenderi“, ar kuriem jau mērojies spēkiem viņas Jancis.

„Lai skatās tie, kam tā dūša lielāka. Man tomēr sirds neatļauj mierīgi noskatīties, kā Jancim nākas rauties“ ...

Starp skatītājiem „Valmiera no sienas līdz sienai“. Saistīt un apvienot vienam mērķim tik daudzas sirdis un prātus var tikai tāda „neitrālā lieta“, kā sports.

Sportistu parādi pieņem Valmieras pilsētas domes priekšsēdētājs, tirgotājs Trēziņš, apsveicot Valmieras pilsētas vārdā: „Godātie ārzemju viesi. Tāpat mīlie, tuvie un tālie latvju sportisti un viesi. Pirmo reizi šeit plivinās triju valstu karogi. Pirmo reizi šeit tik daudz skatītāju. Tas norāda, ka netikai lielā Londona Parīze, Berlīne vai Roma, bet arī mazā Valmiera prot cienīt sporta panākumus. Tas populārizē un tuvina tautas...“

*

Kad beidzot atskan sacikšu vadītāja A. Lukstiņa paziņojums: „Tūlīt sāksies...“ nepārredzamas skatītāju rindas sakustas kā elektrizētas. Kā elektrizēti visu laiku arī paši soļotāji. Sevišķi Valente, kurš atkārtoti prasa: „Kad sāksies?“ Viņš, kā jau dienvidnieks, naktī slikti gulējis. Salis. Tāpat kā Švabs. Naktī no sestdienas uz svētdienu uznākušā salnā pat divi deķi nevarējuši tos sasildīt nekurinātās istabās.

Abi pretinieki un tomēr labākie draugi, Valente ar Daliņu gaidot startu, guļ izstiepušies uz masāžas galdā ģērbtuvēs telpās viens otram tik brālīgi blakus, ka nemaz nevar iedomāties, ka jau pēc dažiem mirkliem viņi ies sīvā cīņā viens pret otru. Kaut arī ar smaidu uz lūpām, varbūt, bet zobus sakoduši. Ar vienu domu, bet dažādos virzienos: — uzvarēt! Tikai viens var būt uzvarētājs. Kaut arī tikai pa deguna tiesu. Tāda ir cīņa!

Valente uzdod.

„Dalibnieki septiņu angļu jūdžu sološanā! Pie starta!“ aicina sacikšu vadītāja Alfreda Lukstiņa skalā balss.

Saviļņojas skatītāju rindas. Dalibnieki traucas pie starta, kur Daliņš ar Valenti un Švabu ieņem vietas, kopā ar vēl citiem četriem soļotājiem. Beidzot sengaiditais spalgaiss starta šāviens un cīņa sākas.

Tūlīņ izraujas priekšā Valente, kurš ved pirmos riņķus, straujā, šīs distances pasaules rekorda, tempo. Pirmie trīs riņķi iet pat pārāk strauji: katrs 264 metru garais riņķis veikts 65,8—68,4—68,7 sekundēs. Tālākie 3 riņķi Valentem iet jau lēnāk. Toties ātrāk Daliņam, kurš ceturtā riņķī paiet garām Valentem. No pirmā riņķa kārtības: Valente, Švabs, Daliņš, Bubenko — tagad izveidojas: Daliņš, Švabs, Valente, Bubenko, Kavals.

„Daliņa temps: 4. riņķi — 74,4, 5. r. — 74,8, 6. r. — 75,6,“ ziņo Lukstiņš. Tad pēkšņi nāk Daliņa „rāviens“: jau 70,2—71,7—72,9—73,7—73,8—72,8.

Pirmā jūdze veikta 7 min. 62 s., 2 jūdzes 14 m. 28,9 s., 3 jūdzes — 21 m. 54,3 s.

Daliņš karstā cīņā raujas ar Valenti vadības dēļ, no kurās, ka uzvarētājs, iziet Daliņš 17. riņķī.

Tad atkal Valente apdzen Daliņu un saņem ceļa tiesnešu piezīmi, ko sacikšu vadītājs paziņo publikai. 19. riņķī, kas iet 72,9 tempo, ved jau atkal Valente, strauji izraujoties 8 metrus priekšā Daliņam. Švabs atkritis apm. 40 mtr. 20 riņķī Daliņš savukārt ar strauju izrāvienu aiziet garām Valentem 5 mtr. priekšā un saņem piezīmi, tāpat kā Bubenko.

Pēkšņi Valente atstāj sacikšu celiņu un dodas uz laukuma vidū pēc sava treniņa uzvalka. Viņš uztraukts, sašutis, žestikulē, skaidrojot savas noiešanas motīvus. Viņu uztraucis kāds tiesnesis, kurš, Valentem garāmejojot, ļoti uzkrītošā kārtā mēģinājis sekot, vai tikai Valente neskrien. Tāpat sacikšu vadītāja skrējieni līdzās Daliņam un pretī Valentem ar brīdinājumu, ka viņš jau dabūjis vienu piezīmi. Galveno iemeslu būt nemierā viņam devuši daži latvju soļotāji, laižot iet garām Daliņam pa celiņa iekšējo pusi, bet viņu spiežot iet pa ārējo, laukuma

galos ieslipo celiņu, kur viņš arī saņēmis tiesneša piezīmi itkā par „izlekšanu“.

„Es redzēju, ka visi pret mani, itkā sazvērējušies,“ uztraukts apgalvo Valente. Viņš nelaujās pārliecināties, kad viņam mēģina ieskaidrot, ka tas tā nebūt nav, jo visi skatītāji ļoti nožēlo Valentē aiziešanu no cīņas lauka taisni tad, kad istā cīņa nupat tikai kā gatavojās sākties. Visi ar lielāko nepacietību taču gaidījuši taisni to momentu — cīņu starp Valenti un Daliņu, — Valente aiziet ģērbties un lūdz uzdot kā savu vienīgo oficiālo motīvu: „Valente uzdod! Basta!“

Tai pat laikā karsta cīņa risinās starp Daliņu un Švabi, kurš vienā riņķī iedzen Daliņu un tagad neatlaidīgi, kā ēna, turas plecū pie pleca iepakaļ aiz Daliņa. Tad Daliņš atkal atraujas tālākos pāris riņķos: Švabs ar ārkārtīgu piespiešanos atkal pūlas iedzīt Daliņu, bet Daliņš negaida vairs, kamēr Švabs paliks aiz viņa līdz finišam, lai tad ar savu slavēto fin! izrautu atkal sev uzvaru, kā tas bija Rīgā.

Ar ārkārtīgu enerģiju Daliņš paātrina tempo un vienā riņķī atstāj aiz sevis Švabu uz 10,15, tad 20 un 25 metriem. Švabs atkrit ar katru riņķi. Kaut gan Švabs solo viegli, nepiespiesti, viņš nevar vairs sekot Daliņa pēdējo 9 riņķu kāpinātam tempo. Arvien ātrākā gaitā veiktie riņķi tagad iet: 72,0—73,8—75,1—74,0—74,4—74,5—73,7—73,0—71,2 un, beidzot, lieliskais Daliņa, uzvaru un labu laiku nesošais, finišs.

Kā pārliecinošs uzvarētājs mērķa lenti rauj Daliņš 52 min. 6,1 sek. (pasaules rekords 50 m. 40,8 s.). Nelielā attālumā seko Švabs ar 52 min. 20,1 s.

Negaidīti labs ir arī otrs brašais valmierietis Bubenko, kurš pienāk kā trešais 54 min. 55,6 s. Jelgavnieks Kavals pienāk kā ceturtais 57 min. 50 s. Kā 5. distanci beidz iesācējs valceniētis Kurpnieks — 62 min. 31,8 s.

Tūkstoši skatītāju uzgavilē Daliņam. Visi gaidījuši viņa uzvaru un arī apmierināti. Vienīgi Valentē uzdošana kā nepatīkami rūgts piliens piejaucas šai skaistai cīņai.

Viss varēja būt arī citādi. Nekādā ziņā nebija pieļaujams p. p., tik vāju spēku, kā abu iesācēju solotāju

valcenišu starts tik nopietnā, starptautiskā sacīkstē. Tas nenotiek nekur pasaulē.

Laukuma galos, vairāk treka vajadzībām kā vieglatlētikai piemērotais, celiņš bija jau pats par sevi liels traucēklis. Tad vēl septiņi dalībnieki, no kuriem divi jauni iesācēji. Un beidzot nevienāda izturēšanās pret savējiem un viesiem, — tas viss kopā ar viņam doto piezīmi viņu izvedis no pacietības. Viņam radies iespaids, ka pret viņu visi itkā sazvērējušies, lai viņu cik tik vien var traucētu sacensībā un varbūt vēl galīgi dikvalificētu galu galā.

„Bet, ko gan par mani tad sacītu Itālijā, olimpiskā komiteja, kas mani kopā ar citiem trīs itāļu solotājiem Fridžerio, Pretti un Olivoni nozīmējusi kandidātos Losandžēlosai. Es riskēju ar savu sporta karjēru. Braucot uz Latviju, es taču nevarēju nekā šē vinnēt, bet tikai zaudēt. Mans starts Latvijā bija draudzības apliecinājums Dalīnam, kurš ir labs sportists. Mēs, ceru, vēl tiksīmies ar Dalīnu.“

*

Droši vien!

Vēl priekšā stāv Parīzes „criterium des marcheurs“ un varbūt arī vēl kur citur, bet iepriekš pie īsta revanša abi spēcīgie konkurenti uzvaras un slavas dēļ tiksies Losandžēlosas olimpiādē 50 kilometros.

Lai kā, Jānis Dalīņš tai tomēr kļuvis daudz tuvāk kā līdz šim. Notikušās cīņas bija viņam labs spēka un spēju pārbaudījums. No tā var daudz ko mācīties.

Tikai sacensībās attīstās spēki! Tikai cīņās norūdās!

Kā soļo visā pasaulē?

Dānijas loma sološanā.

Sološanas sports no visu sportu pirmās ierosinātājas — Anglijas uz Eiropas kontinentu pārnācis etapveidīgi. Galvenā starpnieka loma šē piekrit mazai, bet brašai jūrnieku tautiņai — dāņiem, kuŗas dēli kā jūrnieki visvairāk nāca sakaros ar angļiem un pirmie „noskatījās“ no viņiem „kā jāsoļo“.

Tad, kad citas tautas nekā labāka nevarēja izgudrot sakrātās enerģijas izlādēšanā, kā liet asinis, — mazās, bet lielā mērā kultūrālās valstiņas, kā Dānija, Holande, Zviedrija, Norveģija, savu enerģiju izlietoja lietderīgāk. Dažādām sporta nozarēm, kas šē tika piekoptas, jau kopš seniem laikiem, nāca beidzot klāt viens no dabiskākiem un vienkāršākiem sporta veidiem — sološana. Šis sporta veids šē strauji uzplauka un savus ziedu laikus sasniedza taisni lielā pasaules kaŗā. Tas galvenā kārtā divu izcilu dāņu soļotāju: G. Rasmusena un N. Petersena nopelnis. Populārākais no viņiem ir īso gabalu meistars G. Rasmusens. Viņam vēl tagad, kopš 1918. g., pieder 4 pasaules rekordi: 3000, 5000, 10.000 un 15.000 mtr. Tie uzstādīti Kopenhagenā. Vēl tanī pašā gadā viņa tautietis N. Petersens savukārt uzstādīja jaunu pasaules rekordu 20 klm. — 1 st. 39 m. 22 s., un gadu vēlāk — 1919. g. arī 25 klm. — 2 st. 7 m. 10,3 s.

Šos abus pēdējos rekordus izdevās pārspēt tikai 1927. g., kad pazīstamais vācu soļotājs, šveicietis Švabs 4. aprīlī Berlinē uzstādīja jaunu pasaules rekordu 25 klm. — 2 st. 5 m. 12,4 s., un itālietis Pavezi 23. oktobrī Milānā 20 klm. — 1 st. 37 m. 42,4 s.

C. Christensens, Dānijas gaŗo dīstanču sološanas meistars, ir pirmais soļotājs, kas guvis vislielāko populāritāti netikvien Dānijā, jau kopš 1896. g., bet vispāri Eiropā. Vēlāk slavens kļuvušais C. Christensens, kopā ar otru pirmo izcilu dāņu soļotāju — H. Kleistu bija pirmie, kuŗu vārdi pušķoja Dānijas rekordu sarakstu jau 1896. g., kad pirmo reiz sāka kontrolēt un kārtīgi re-

ģistrēt vispāri sasniegumus sportā. Raksturīgi, ka viņu vārdi tur noturējušies arī vēl šodien.

1896. g. C. Christensens uzstādīja pirmo oficiāli reģistrēto Dānijas rekordu 100 klm. — 11 st. 39 m. Vēlāk Christensens pārgāja profesionālos, apceļojot visu Eiropu ar kādu cirku, kur viņš demonstrēja savas sološanas spējas uz speciāla, viņa paša izgudrota aparāta — nemitīgi kustošās lentas, kas atzīmēja noietā ceļa garumu un laiku. Ierodoties kādā pilsētā, Christensens tūlīt izsludināja, ka viņš izaicina visus tās pilsētas vai valsts solotājus, kā amatierus, tā profesionālus, — sacensties ar viņu sološanā uz minētā aparāta. Parasti sacensība notika vienā kilometrī, Cirkus arenā nostādīja tik daudz aparātu, cik bija solotāju. Katrs uzkāpa uz sava aparāta un sacikste gāja valā, kā pulkstens, kas „stāv uz vietas un tomēr iet”. Velti būtu minēt, ka katru reiz uzvarētājs palika Christensens. Tā viņš bija iepraktizējies sava aparāta mīšanā.

Visvairāk, zināms, par Christensenu bija sajūsmināti puikas, kas netikvien otrā dienā pēc izrādes, bet arī vēlāk mēģināja ielauzīt kājas sološanā, lai vēlāk, pie nākošās izdevības, varētu sacensties ja ne ar slaveno Christensenu, tad vismaz savā starpā.

Drīzā laikā sološanas sports Dānijā kļuva tikpat populārs, kā futbols un riteņbraukšana. Izauga vesela saime labu solotāju, kas deva Dānijai ilgu laiku (no 1918./19.—1927. g.) iespēju lepoties ar pasaules rekordistiem visās distancēs, sākot ar 3000 un beidzot 25.000 metriem.

No Dānijas sološanas sports vispirms pārgāja uz tuvākām valstīm, kā Holandi, Zviedriju, Beļģiju. Pateicoties Dānijai, sološanas sports radīja sajūsmu daudzās zemēs Eiropā. Turpretim Anglijas lielais nopelns ir, ka tā ierosināja šā sporta pieņemšanu visā pasaulē. Izciliem solotājiem šē savukārt piekrit lauvās tiesa nopelnu. Ar savu piemēru, panākumiem viņi aizrāvuši ne vienu vien „gadījuma sportistu”, kurš vēlāk kļuvis par izcilu spēku.

Kaut gan sološanas sacensības notiek daudzās valstīs katru gadu, slavenā Rasmusena rekordi ilgi noturējušies nepārspēti. Nav viegli gūt rekordus arī sološanā.

Zem olimpiskā karoga.

Zem olimpiskā karoga soļošana pirmo reizi notika klasiskā sporta zemē Grieķijā. Ārpus rindas olimpiādē, Parēizāki olimpiskās spēlēs, 1906. g. Atēnās, kur grieķi projektēja ik pa divi gadi, starpbrīžos starp lielām pasaules olimpiādēm, sarīkot „Atēnu spēles“. Pēc seno grieķu parauga. Še soļošanai bija ierādīta goda vieta. No 21 sacensības numura — 2 bija veltīti soļošanai: 1500 un 3000 mtr. Uzrādītie laiki še, tāpat kā pārējās sacensībās, samērā vāji. 1500 mtr. uzvarēja amerikānis G. Bonhēgs 7 m. 12 ³/₅ s. Kā otrais pie mērķa pienāca Donalds.

Pasaules rekords šīnī distancē netiek reģistrēts, bet vienīgi atzīmēts, „kā ievēribas cienīgs“ sasniegums. Tas ir Fernando Altimani (Itālija) sasniegums 29. jūl. 1913. g. Milānā — 6 m. 1 ¹/₅ s. Latvijas rekords ir Dūrena sasniegums 6 m. 30,3 s., Valmierā 21. 9. 1924. g.

3000 mtr. Atēnās triumfēja ungāris Scantiks 15 m. 13 ³/₅ s.

IV. olimpiādē, 1908. g. Londonā, soļošanas sacīkstes bija olimpiādes nagla. Tas pateicoties: 1) soļošanas sporta populāritātei Anglijā un 2) tā laika populārākiem pasaules soļotājiem - rekordistiem Larneram un Vebsam, kuŗi abi guva necerētus panākumus.

Larners — „ātrākais pasaules soļotājs“ uzvarēja 3500 metru distancē fenomenālā laikā — 14 min. 55 sek. un 10 angļu jūdzes (=16.003,14 mtr.) — 1 st. 15 m. 57 ²/₅ s. Vebss abās distancēs pienāca kā otrais. Tā bija soļošana un arī Anglijas triumfa diena.

V. olimpiādē Stokholmā aina bija gluži cita. Kas patik angļiem — tālu nav tik patikams ziemeļniekiem zviedriem. Tie soļošanu neatzīst un arī nepieņem līdz pat šai dienai. Stokholmas olimpiādē tāpēc soļošana bija uzņemta tikai formas pēc. Jau vairs vienā 10.000 mtr. distancē. Un tomēr — sasniegumi soļošanā še bija notikums pats par sevi. Dēļ uzvaras še cīnījās veseli četri pasaules izcili soļotāji, kuŗu vārdi vēl līdz pat šai dienai saistās ar pasaules rekordiem. Tie bija: Itālijas rekordists un pasaulē ātrākais soļotājs — Altimani, kanādiētis

Guldings, anglis Vebss un dānis Rasmusens, kuru vārdi jau toreiz saistījās ar rekordiem. Favorīts skaitījās ātrais itālietis Altimani. Negaidīti tomēr uzvarēja Guldings, pie tam pārlicinoši un jauna pasaules rekorda laikā 46 min. 28,4 sek. Vebss pienāca otrais 46 : 50,4 un Altimani tikai trešais 47 : 37,6. Rasmusens, vēlāk pasaules rekordists šinī distancē, palika bez vietas. Šai skaistā cīņā noskaatījās toreiz arī mūsu soļošanas sporta celmlauzis R u k s s, gūstot sajūsmu visam mūžam soļošanai.

VII. olimpiādē, 1920. g. Amsterdamā abās distancēs: 3000 un 10.000 mtr. uzvarēja slavenais Frīdžerio (Itālija).

Arī VIII. olimpiādē, 1924. g. Parīzē atkal triumfēja Frīdžerio, uzvarot 10.000 mtr. un atestējot sevi kā elegantāko un ātrāko šā laika pasaules soļotāju.

Soļošanas sasniegumu tabeles.

Latvijas rekordi soļošanā.

1930. g.

Distance	Laiks	Kam pieder	Biedrības	Kad un kur sasniegts
1.000 mtr.	4 : 07,4	A. Dūrens	VSĻ	17. 5. 1925. Rīgā
1.500 "	6 : 30,3	"	"	21. 9. 1924. Valmierā
2.000 "	8 : 54,6	J. Daliņš	"	8. 7. 1928. "
3.000 "	13 : 41,8	"	"	9. 9. 1928. Rīgā
5.000 "	24 : 18,4	"	"	7. 8. 1927. "
6.000 "	29 : 39,0	A. Kavals	I. JSĻ	19. 8. 1928. "
7.000 "	35 : 54,2	"	"	19. 8. 1928. "
10.000 "	47 : 48,2	J. Daliņš	VSĻ	23. 9. 1928. Valmierā
15.000 "	1 : 23 : 22,2	A. Kavals	I. JSĻ	1. 7. 1928. Ventspilī
20.000 "	1 : 57 : 33,0	"	"	1. 7. 1928. "
25.000 "	2 : 23 : 20,2	A. Dūrens	VSĻ	12. 9. 1926. Rīgā
1 stundā	11.701,40 mtr.	A. Kavals	I. JSĻ	19. 8. 1928. "
2 stundās	20.972,35 "	E. Dzenītis	US	15. 9. 1929. "

Tagadējie Latvijas rekordi:

Visi Daliņa uzstādīti.

Salīdzinot ar pasaules rekordiem:

Latvijas		Pasaules:	
3.000 mtr.	13 m. 41,8 s.	12 m. 53,8 s.	Rasmusens
5.000 "	22 m. 00,6 s.	21 m. 57,8 s.	Švabs
10.000 "	47 m. 48,2 s.	45 m. 26,4 s.	Rasmusens
15.000 "	1 st. 11 m. 20,8 s.	1 st. 10 m. 23,0 s.	Rasmusens
20.000 "	1 st. 40 m. 06,0 s.	1 st. 36 m. 34,4 s.	Valente
25.000 "	2 st. 5 m. 41,0 s.	2 st. 2 m. 49,0 s.	Valente

Soļošanas rezultāti 7 angļu jūdzes.

Starptautiskās sacīkstēs Valmierā 7. jūnijā 1931. g.

1 angļu jūdze:		2 angļu jūdzes:	
Daliņš	7 min. 6,2 sek.	Daliņš	14 min. 28,9 sek.
Valente	7 " 6,4 "	Valente	14 " 26,8 "
Švabs	7 " 6,2 "	Švabs	14 " 33 "
		Bubenko	14 " 50 "

3 angļu jūdzes:

Daliņš	21 min.	54,3 sek.
Valente	21 „	51,4 „
Švabs	22 „	13,4 „
Bubenko	22 „	47,2 „

4 angļu jūdzes:

Daliņš	29 min.	26,4 sek.
Valente	29 „	28,1 „
Švabs	29 min.	39,5 sek.
Bubenko	30 „	51,8 „

5 angļu jūdzes:

Daliņš	37 min.	7,8 sek.
Valente	—	uzdod.
Švabs	37 „	16,4 „
Bubenko	38 „	59,5 „

6 angļu jūdzes:

Daliņš	44 min.	44,3 sek.
Švabs	44 „	53,1 „
Bubenko	47 „	3,3 „

7 angļu jūdzes:

Daliņš	52 min.	06,1 sek.
Švabs	52 „	20,1 „
Bubenko	54 „	55,6 „
Kavals	57 „	50,0 „

„Šķērsām Berlīnei“ sacīkstes soļošanā.

Rezultāti:

1921. g.	H. Millers, Berlīne	
1922. „	H. Millers, „	2 : 08 : 38
1923. „	H. Millers, „	2 : 03 : 22
1924. „	Zieverts, „	2 : 06 : 06
1925. „	K. Henels, Erfurte	2 : 02 : 11
1926. „	K. Henels, „	2 : 04 : 09,7
1927. „	A. Švabs, Šarlotenburga	2 : 10 : 36,5
1928. „	K. Henels, Erfurte	2 : 17 : 43
1929. „	A. Švabs, Šarlotenburga	2 : 17 : 25,6
1930. „	J. Daliņš, Valmiera	2 : 13 : 9,5
1931. „	J. Daliņš, Valmiera	2 : 16 : 14,4

Dānijas rekordu saraksts.

1.000 mtr.	4 : 04,0	H. Kleist	898
1.500 „	6 : 32,2	C. Vestergaard	1909
2.000 „	8 : 47,8	H. Kleist	1898
2.500 „	11 : 12,0	H. Kleist	1903
3.000 „	12 : 53,8	G. Rasmusen	7.7. — 1918
5.000 „	21 : 59,8	G. Rasmusen	6.7. — 1918
10.000 „	45 : 26,4	G. Rasmusen	18.8. — 1918

1 stundā	12. klm.	975 mtr.	G. Rasmusen	1918
15 klm.	1 : 10	: 23,0	G. Rasmusen	9.5. — 1918
20 „	1 : 39	: 22,0	N. Petersen	30.6. — 1918
25 „	2 : 07	: 10,6	N. Petersen	6.7. — 1919
30 „	2 : 41	: 54,0	N. Petersen	1916
40 „	3 : 49	: 30,0	N. Petersen	1917
50 „	5 : 01	: 21,0	V. Gylche	1912
75 „	8 : 04	: 36,0	V. Gylche	1910
100 „	11 : 39	: 00,0	C. Christensen	1896

Anglijas rekordi:

1 angļu jūdze	6 min.	26 sek.	G. Larners	1904. g.
2 „	13 „	11,4 „	„	1904. „
7 „	50 „	50,8 „	„	1905. „
10 „	1 st. 15 „	57,4 „	„	1908. „
15 „	1 „ 56 „	41,4 „	R. Bridge	1914. „
20 „	2 „ 49 „	26 „	H. Ross	1913. „
1 stundā 8 jūdzes	438 jardi		G. Larners	1905. „
2 „ 15 „	501 „		R. Bridge	1914. „
14 „ 131 „	580 „		T. Hammonds	1908. „

Amerikaņu rekordi:

1 angļu jūdze	6 min.	29,6 sek.	P. Murray	1883. g.
2 „	13 „	37 „	Gouldings	1916. „
3 „	21 „	04 „	V. Plauts	1925. „
5 „	36 „	10 „	Gouldings	1915. „
6 „	43 „	28,4 „	„	1915. „
7 „	50 „	40,8 „	„	1915. „
10 „	1 st. 17 „	40,6 „	E. Merills	1880. „
10.000 mtr.	47 „	05 „	Hinkels	1926. „
1 stundā 7 jūdzes	1437 jardus		Remers	1908. „
2 „ 14 „	1115 „		V. Plauts	1921. „

Vācijas rekordi:

3.000 mtr.	12 min.	37,2 sek.	H. Müllers	1908. g.
5.000 „	21 „	0,5 „	„	1922. „
7.500 „	34 „	0,5 „	P. Gunia	1908. „
10.000 „	45 „	52 „	„	1910. „
15.000 „	1 st. 11 „	10 „	H. Müllers	1908. „
20.000 „	1 „ 38 „	20 „	„	1921. „

25.000 mtr.	2 st.	08 min.	22 sek.	K. Hänels	1922. g.
50.000 "	4 "	32 "	25 "	Reichels	1928. "
100 km	9 "	57 "	08 "	H Hänels	1923. "
1 stundā	13,009 mtr.			P. Gurina	1908. g.

Itālijas rekordi:

1.000 mtr.	3 min.	51,6 sek.	F. Altimani	1913. g.	
3.000 "	12 "	25,2 "	"	1913. "	
5.000 "	21 "	31,8 "	"	1913. "	
10.000 "	44 "	34,4 "	"	1913. "	
15.000 "	1 st.	13 "	16 "	A. Valente	1926. "
16.000 "	1 "	18 "	00,4 "	"	1926. "
20.000 "	1 "	37 "	42,4 "	D. Pavezi	1927. "
25.000 "	2 "	06 "	07,4 "	"	1927. "
50.000 "	4 "	41 "	24,4 "	G. Giani	1924. "
2 angļu jūdzes	13 "	25 "	"	A. Altimani	1913. "
7 "	50 "	24,2 "	"	"	1913. "
1/2 stundā	6,911 mtr.		F. Altimani	1913. "	
1 "	13,403 "		"	1913. "	

Šveices rekordi:

3.000 mtr.	13 min.	58,6 sek.	Art. Švabs	1918. g.
5.000 "	24 "	0,5 "	"	1918. g.
10.000 "	48 "	54 "	Birlaufs	1918. g.
1 stundā	11,970 mtr.		S. Auselmetti	1918. g.

Austrijas rekordi:

3.000 mtr.	13 min.	41,4 sek.	R. Kühnls	1924. g.
5.000 "	22 "	58,8 "	"	1924. g.
10.000 "	47 "	59,2 "	"	1924. g.
1 stundā	12,164 mtr.		"	1922. g.

Cehoslovākijas rekordi:

1.500 mtr.	6 min.	37,4 sek.	J. Plichta	1921. g.
2.000 "	8 "	56,6 "	J. Plichta	1921. "
3.000 "	14 "	11,6 "	V. Ciza	1914. "
5.000 "	23 "	32,2 "	J. Plichta	1921. "
10.000 "	51 "	23 "	J. Šlehofers	1921. "
1 stundā	11,720 mtr.		J. Šlehofers	1921. "
2 angļu jūdzes	15 m.	56,2 sek.	V. Ciza	1914. "

Beļģijas rekordi:

1,000 mtr.	4 min. 35 sek.	M. Sermon	1904. g.
10,000 "	54 " 33 "	G. Van-Hoof	1910. g.
1 stundā	10,693 mtr.	"	1910. g.

Polijas rekordi:

5,000 mtr.	25 min. 28,6 sek.	Vudkieviczs	1926. g.
10,000 "	52 " 30,8 "	"	1926. g.

Jardi pārvērsti metros:

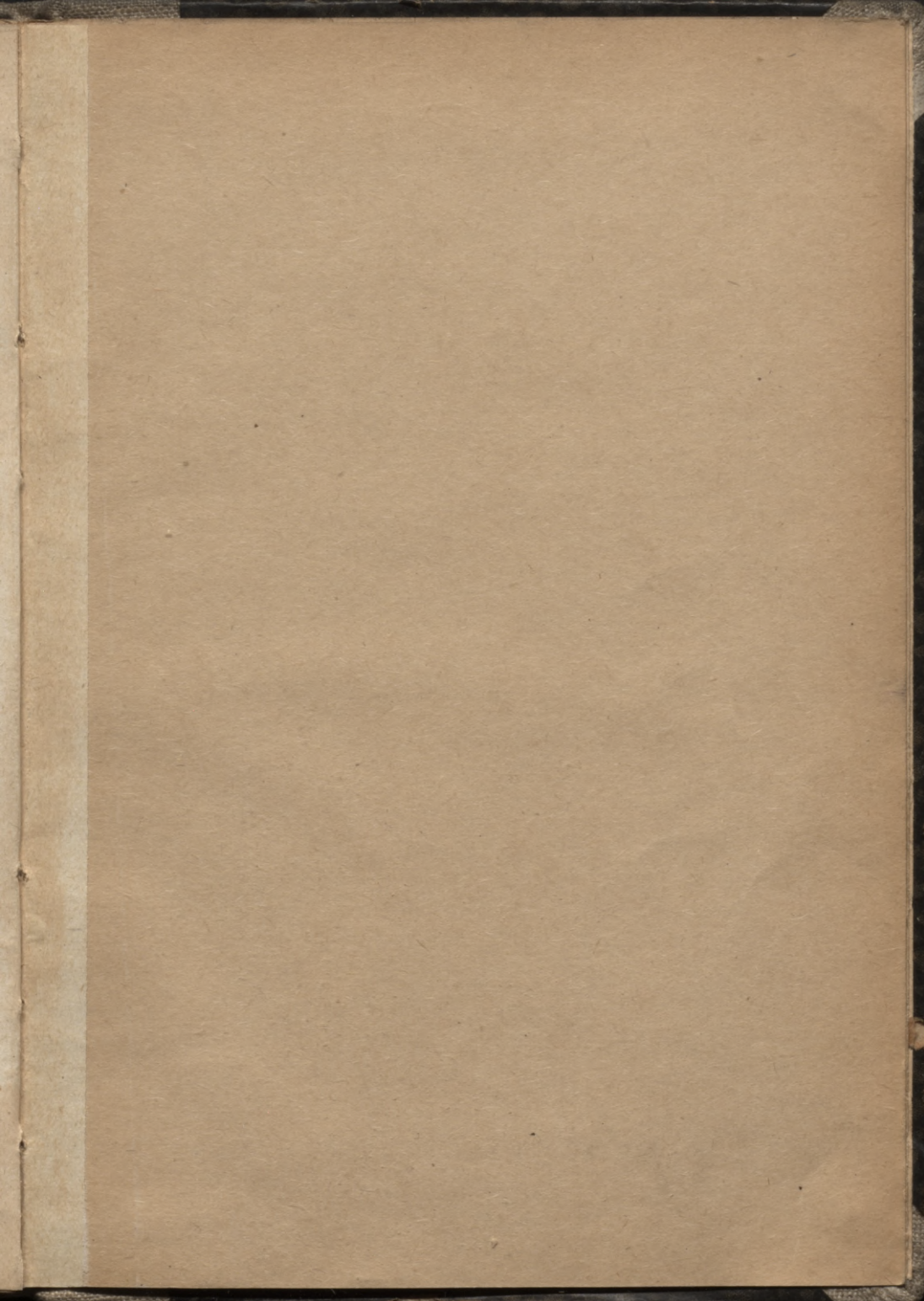
1 jards	0 mtr.	914383	200 jardi	182 mtr.	876
10 "	9 "	143	500 "	457 "	191
20 "	18 "	287	1,000 "	914 "	383
30 "	27 "	431	1,500 "	1,371 "	575
40 "	36 "	575	2,000 "	1,828 "	766
50 "	45 "	719	3,000 "	2,743 "	150
100 "	91 "	438			

Jūdzes pārvērstas metros.

1 angļu jūdze līdz	1.609 m.	31	15 angļu jūdz. līdz	24.139 m.
2 " " "	3.218 "	63	20 " " "	32.186 " 29
3 " " "	4.827 "	94	25 " " "	40.232 "
4 " " "	6.437 "	25	30 " " "	48.279 " 44
5 " " "	8.046 "	57	40 " " "	64.372 " 59
6 " " "	9.655 "	89	50 " " "	80.465 " 74
7 " " "	11.265 "	20	100 " " "	160.931 " 49
8 " " "	12.874 "	51	200 " " "	321.862 "
9 " " "	14.483 "	83	500 " " "	804.657 "
10 " " "	16.093 "	14	1000 " " "	1.609,314 "

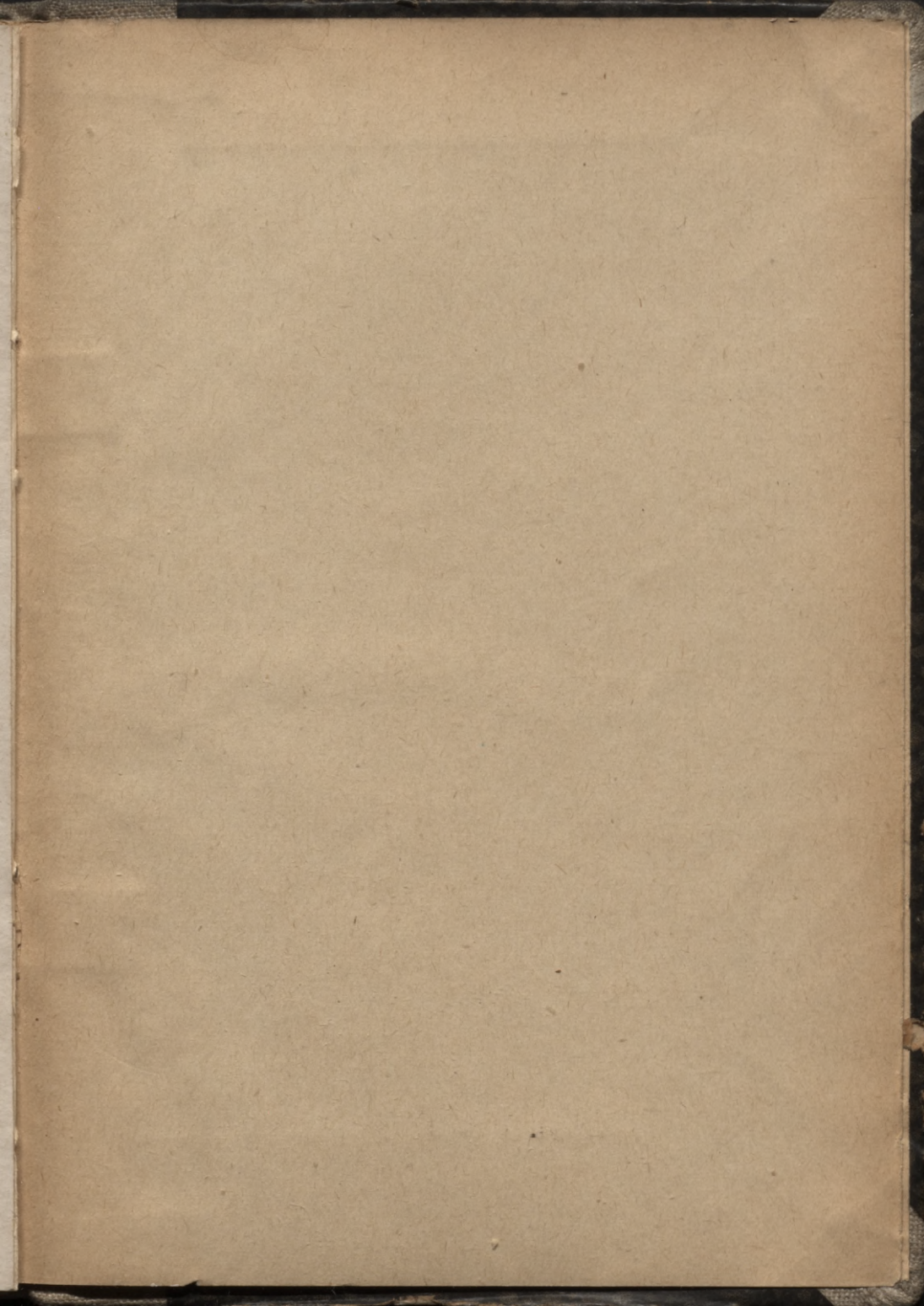
L 3874

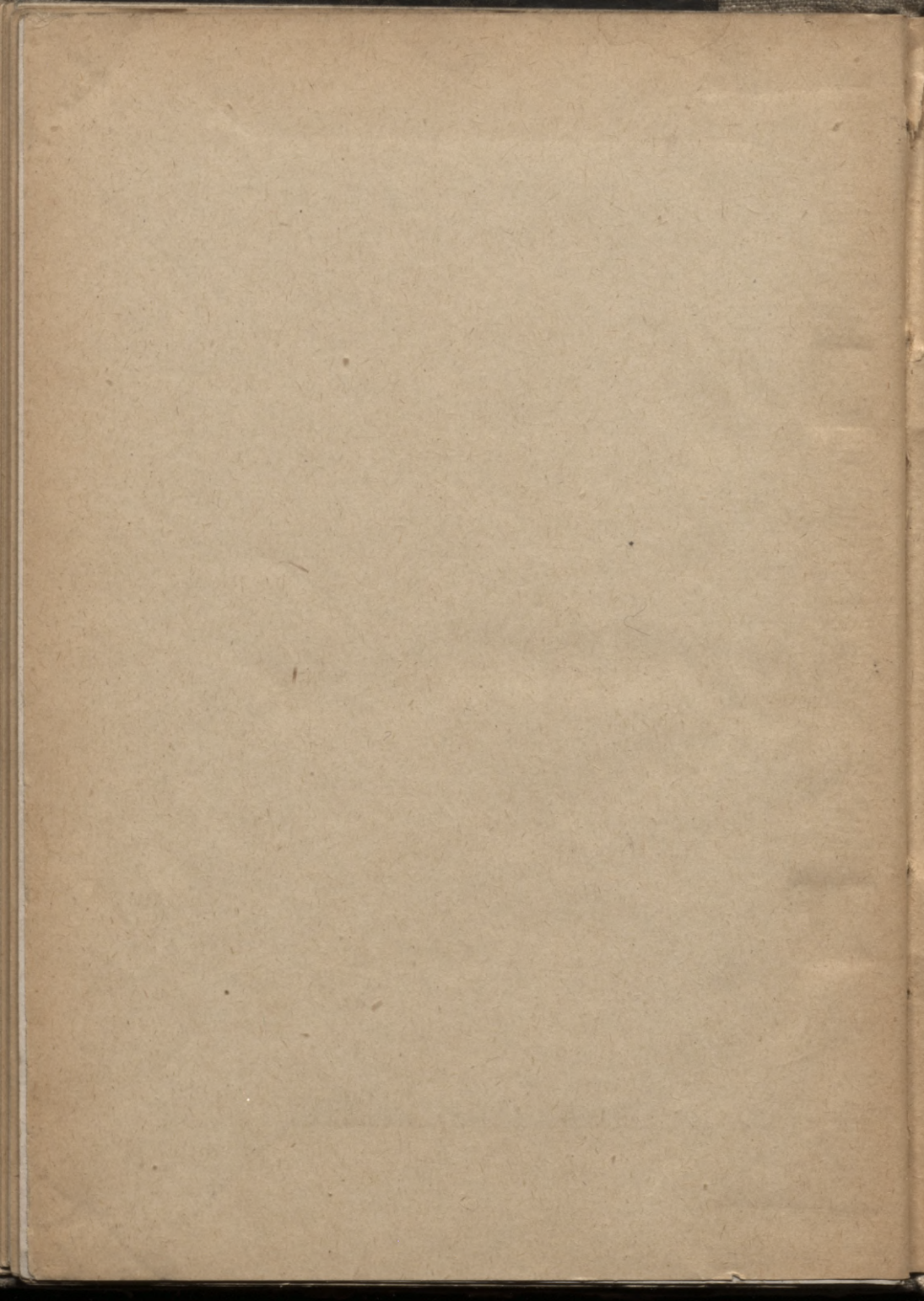

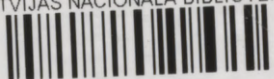
Le 3874

26 JUN. 1931

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309065628